

JAN KARAFIÁT

BROUČKOVA POZŮSTALOST

OBSAH

Pohádka o tom, co se dvěma žábám přihodilo na výletě

Pohádka o oslovi a rybách

Pohádka o tom, proč ten povídal pohádku nedopovídal

Pohádka o černém broukovi

Pohádka o tom, jak se jednou za hochem rozběhlo štěstí

Pohádka o zaječím gaudium

Pohádka o zpozdilých lidech

Pohádka o tom, co na to řekl uražený špaček

Pohádka o tom, jak se v Žabovřeskách policajt utrápil

Pohádka o tom, jak se slepý mládenec oženil

Pohádka o tom, co mluvil oslíček ze sna

Pohádka o veliké budoucnosti ševců

Pohádka o tom, jak se hloupý Honza stal doktorem filosofie

Pohádka o tom, proč Katuše nechala panské služby

Pohádka o třech starých koťatech

Pohádka o tom, jak se Mikeš učil v Praze koktat

Pohádka o tom, čeho se hloupý Honza nejvíc bál

Pohádka o tom, jak se stará Bradáčka dělila se synem o dukáty

Pohádka o tom, kdo byl ten zbrklý kozel

Pohádka o tom, kdo se lekl, když se potkali hloupý Honza a vever

Pohádka o tom, proč se jednou kohout zbláznil

Pohádka o tom, proč mezi vrabci vypukla občanská válka

Pohádka o tom, který byl šťastný, vzdor tomu, že se oženil

Pohádka o tom, co se dvěma žábám přihodilo na výletě

Dlouho se na to těšily a říkaly si, že – jak to na výletě bývá – i jim se něco přihodí. A přihodilo se. Bylo velice krásné jitro v červnu, když se pustily na cestu. Domácí jim mnoho pěkného neprorokovali. „Však se, myslím, tak veselé nevrátíte.“ Ale ony tomu nevěřily. Proč by se jim nemohlo jednou také něco pěkného přihodit?

A tak se vesele braly do širého světa. Ještě svět tak pěkný neviděly. Sluníčko svítilo, kvítka se usmívala, rosa se třpytila a cvrčci cvrčeli s ptáčky o závod. A pořád viděly něco nového, nikde pak se jim nestalo nic.

Až pak viděly před sebou krásný, veliký dvorec uprostřed rolí, luk a zahrad. Vrata ode dvora byla dokořán otevřena, a co jim tam padlo do oka, byla řada velikánských lesklých hrnců, stojících podél zdi na nízké lavici. –

„Ty, copak to tam mají?“ – Však se můžeme podívat.“ – A šly se podívat. Ten jeden hrnec selka zapomněla přikrýt. – „Co oni v těch hrncích asi mají!“ – „Já bych tam vyskočila.“ – „Však já také.“ – A než by tři napočítal, žbluňk, žbluňk, a už byly žáby v hrnci. Byl to dvouušník smetany.

Dlouho se nemohly vzpamatovat. Až pak se obě ptaly: „Ty, copak to vlastně jest?“ – „Mně se zdá, že je to smetana, o které jsme slýchaly. Co myslíš? Byli-li naši kdy ve smetaně?“ – „Ó, kde by! To by nám už dávno byli pověděli. Ti se budou divit, až uslyší, že jsme byly ve smetaně.“ – A tak byly rády, že se šplouchají ve smetaně.

Ale i toho se žába brzy nasytí. – „Ty, jakpak my se odtud dostaneme ven?“ – „Pane, to já sama nevím. Kdyby jen bylo o něco se opřít.“ – Ale ono nebylo o čem se opřít. Stěny byly hladké jako sklo, a hrnec byl na tři prsty neplný.

Po nějaké chvíli začaly mít žáby strach. – „Ty, mně se zdá, že je s námi zle.“ – „Proč by bylo s námi zle?“ – „Naši povídali, že se tak veselé nevrátíme, a já myslím, že my se nikdy nevrátíme. Vždyť my odtud nevylezeme.“ – „A co řekla máma, že máme dělat, až s námi bude zle?“ – „Já už jsem to zapoměla.“ – „Máme skákat, jako bychom rozum pozbývaly.“

A tak začaly sebou v hrnci zmítat, jako by rozum pozbývaly; přestaly pak teprv, když už pro únavu nikam nemohly.

„Ty, mně se zdá, že jest to v hrnci jaksi jinaké.“ – „Mně se také zdá. Ale, co by to bylo?“ – „Jsou to samé drobečky, a ostatek je řidší. Dělejme to ještě jednou, jak nám máma poradila, a mnohem více.“

A zmítaly sebou ještě mnohem více, jako by už žádného rozumu neměly. Zatím pak byla smetana nadobro stlučena, a po dlouhých zkouškách dostaly žáby všecko máslo šťastně do jedné hromady, a tak je připěchovaly ke stěně hrnce, že už měly oč se opřít, a šťastně se vymrštily ven. Však si ani neoddechly a úprkem utíkaly ze dvora.

Teprv když zas byly v trávě, začaly drobátek přemýšlet. „Co tomu selka řekne, až uvidí, že má smetanu už stlučenou?“ – „Snad bude ráda.“ – A co teď? Má se ve výletě pokračovat? Ale žádná z nich už chuti k tomu neměla. Že tedy raději půjdou domů. A šly domů.

Na cestě přišly k překrásnému potůčku. Ihned se do něho vrhly a dobře se vykouply. Ale brzy toho ta jedna litovala. – „To jsme se přec jen neměly koupat.“ – „A proč by ne?“ – „Byli by aspoň na nás viděli, že jsme byly ve smetaně. Teď nám to nebude nikdo chtít věřit.“ „Bodejť by nám to naši věřili. Když nám věří, co ani není pravda, jakpak by nám ani čirou pravdu nevěřili!“

A byly brzy doma. To bylo divení! – „Už jste se z výletu vrátily? Brzy jste přišly. A cože se vám přihodilo?“ – Mnoho a mnohokrát musily tu historii vypravovat. Zpočátku se to každému zdálo být k neuvěření, ale když to dlouho poslouchal, každý tomu na konec uvěřil. Táta byl vždycky znovu rád, že to tak dopadlo, a máma byla celá šťastná, že jim tak dobře radila. Ale přece se všechněm zdálo, že jest rozumnější na výlety nechodit. –

Broučci se velice smáli, když to tatínek vypravoval. Maminka pak řekla: „To se jim na výletě podařila pěkná lež!“ A když tatínek letěl druhý den zas svítit, Broučci volali za ním: „Tatínku, kdybyste potkal ty prolhané žáby, řeknete, že jim nevěříme a že toho, kdo lže, ani nepozdravujeme.“

Pohádka o oslovi a rybách

Pojďte, Broučci, povím vám něco pěkného. Víte, já jsem dnes vyletěl z domu o něco dřív. A co jsem vám nespatriil! Tam, kde já svítím, jest v krásné zahradě nová škola. A tu v zelené trávě pod stromem ležel synáček. Nejdříve jsem spatřil červené jeho punčošky. Ležel na břiše, tvářičky měl ve dlaních, nožičkama třepetal v povětří, před sebou měl otevřenou čítanku a něčemu se učil nahlas z paměti. Někdy se dal i do smíchu.

Já bych byl rád věděl, čemu se učí, a několikrát jsem letěl kolem, ale nebylo mu dobře rozumět. Jenom jsem slyšel *osla* jmenovat. Tu vkročil ze školy do zahrady pan učitel. – „Synáčku, vždyť už nevidíš. A budeme večereť.“ – „Však já to, tatínku, už umím.“ – „Tak mi dej čítanku, a odříkej.“

A teď jsem slyšel synáčka zřetelně odříkávat:

OSEL A RYBY

Bajka

Osel jda v létě okolo rybníku, dostal žízeň. I sehnul se a pil. A tu viděl celý mrak ryb a rybiček rozmarně k břehu plovoucích. Nemohl se udržet. I zeptal se jich: „Copak vy tu děláte? – Není vám tam zima? – Či vy se jdete na mne podívat?“

Ryby neřekly ani slovíčka. Podívaly se jedna na druhou, daly se do velikého smíchu a zmizely v hlubinách.

„Oslovi neodpovídej. Usměj se a jdi domů.“

„Dobře to umíš“, řekl pan učitel, a plácaje mu na záda, odcházel s ním k večeri. – „Ale, tatínku, to byl hloupý osel.“ – „Ano, synáčku, ale lidé jsou ještě mnohem hloupější a domýšlivější. Jenom nejsou takoví dobráci.“

Broučkům se historka líbila, a než tatínek zas odletěl, uměli i oni bajku z paměti. Ale když byl tatínek za potokem, tu si Broučci něco vzpomněli a začali křičet: „Tatínku, tatínku!“ – „Copak, Broučci?“ – „Přiveďte nám také jednou takového osla!“ – „Vy byste mu odpovídali. Zatím ne. Až budete umět oslovi neodpovídat.“

Pohádka o tom, proč ten povídal pohádku nedopovídal

Jeden šel ze školy, druhý šel na trávu, třetí šel do lesa na houby a ten čtvrtý nešel nikam. Soukal taťkovi cívky a šel se jen proběhnout. Sešli se u cihelny, právě když se dostavila bouřka a spustil se hrozný lijavec. Nic jiného jim nezbylo než utéci se do cihelny. Však byla prázdná. Jenom v ní byl zajíc, a i toho oni vyplašili. Musil mu kožich dobře zmoknout, ale přec se raději pustil do lijáku, než by zůstal s takovými hochy pod jednou střechou.

Když pak liják dlouho nepřestával, povídal soukač: „Tak já vám budu něco vypravovat.“ – „Vypravuj, ale musí to být pravda.“ – „Bodejť by byla. Bylo to tenkrát, když se zajíci stěhovali. Sešlo se jich tolik, že jich bylo víc než v Egyptě kobylek.“ – „Co to povídáš! To není žádná pravda.“ – „Bodejť by to byla pravda. Všecko všady bylo samými zajíci pokryté a valilo se to kupředu jako řeka, ba jako veliké moře.“

„Psi se jich báli a zalézali. A když jeden mezi ně skočil, byl ztracený.“ – „Ale co to povídáš: Pes ztracený mezi zajíci!“ – „Bodejť by byl. Proud ho strhl a on musil, chtě nechtě, běžet s nimi. Co svede jeden pes, když jest zajíců víc než kobylek? – A zpočátku on běžel ve svém způsobu, ale zajíci mu pořád skákali na záda. Tak co on udělal? – Začal s nimi skákat jako zajíc.“

„Ale co nám to povídáš! Vždyť to není žádná pravda.“ – „Bodejť by to byla pravda. A počkejte, co ještě uslyšíte. Připletla se k těm zajícům koza. Zpočátku prskala a po nich skákala a brala je na rohy, ale nic jiného jí nezbylo než jít s nimi. Co svede koza rohatá, když jest zajíců stotisíckrát a ještě mnohem více, než ona má chlupů na těle! – A zpočátku ona po svém způsobu s nimi běžela a mečela, ale zajíci jí pořád skákali na záda. Tak co ona udělala? – Začala s nimi skákat jako zajíc.“

„Ale co nám to povídáš! Koza nebude nikdy skákat jako zajíc.“ – „Bodejť by skákala. Když jest zle, začne koza dělat, co nikdy koza nedělá. Však počkejte, co ještě uslyšíte. Kde se vzal, tu se vzal – z čista jasna objevil se před zajíci lev. Snad se mu to nelíbilo, že oni se stěhují. Zařval, jak řve lev zuřivý, že všecko ptactvo, jsouc zděšeno, ustalo ve zpěvu. Pak on skočil mezi zajíce a drtil jich celé tucty, ba i kopy, a ještě více. Platné to však nebylo. Zajíců se hrnuly vždy nové spousty, a lev byl konečně drcením jich tak unaven, že mu nezbylo nic jiného, než dát se jimi strhnout a jít tam, kam oni ho vedli.“

„Ne. Tohle není žádná pravda. Lev se nikdy nedá vodit zajícům.“ – „Bodejť by se dal vodit zajícům. Král může poroučet, když chtějí zajíci poslouchat. Ale když jest lev jen jeden a zajíců

jsou miliony, a oni nevidí a neslyší, necítí a na nic nedbají a jenom se chtějí stěhovat, pak není na světě takového lva, který by se od zajíců nedal vésti jako ovečka. A tak šel lev s nimi jako ovečka. A zpočátku běžel po svém způsobu, ale zajíci mu stále skákali na záda. A tak, co on neudělal? Začal s nimi skákat jako zajíc.“

„Ale kdopak bude tohle poslouchat! To přec není žádná pravda.“ Tak volal ten chlapec ze školy, a ten, který šel jejich koze na trávu, a oba vyletěli z cihelny, protože liják přestal a už zas slunce svítilo. Zůstal tam jen ten soukač a ten, který šel do lesa na houby. – „Bude to ještě dlouhé?“ – „Ó! Vždyť jsem já sotva začal.“ – „Tak já to doposlouchat nemohu, aby mi tam v lese někdo houby nesebral.“

Nu, tak zůstal soukač sám. Jak měl tedy pohádku tu dopovídat! A tak musíme i my nechat pohádku nedopovídanou.

Broučci poslouchali a pohádka se jim líbila, ale to se jim nelíbilo, že nebyla dopovídána. – „Ale, tatínku, to přec měli počkat, až jak to dopadne.“ – „Inu ano. Ale ten ze školy měl k obědu jenom kousek chleba, a proto už měl hlad. A ti dva *musili* jít po svém.“ – „Ale to jest přece jen škoda. My teď nevíme, jaký to vzalo konec.“ – „To myslím ten soukač sám nevěděl. Lidé často něco začnou, a neumějí to ukončit.“ – „Ale, tatínku, vždyť by to pak někdo jiný věděl, jak to dopadlo. Pročpak se ti zajíci stěhovali!“ – „To se v pohádkách všechno tak nevykládá. To si musí každý sám domyslit. A vždyť se všickni zajíci nevystěhovali. Já dost často vidím v poli zajíce.“

„A prosím, tatínku, copak vy myslíte, jak by to bylo skončilo?“ – „Já myslím, ten soukač by byl pořád k zajícům někoho přibíral – nějaké pitomé telátko, nebo prasátko, které by hodně kvikalo, anebo i nějakého pořádného osla, který by vyvedl něco hloupého, a třeba i chlapa s bečičkou kořalky na zádech, ano i bubeníka s paličkami a bubnem. A když by ta řada byla až do omrzení dlouhá, tak by hodil zajíce a všechno, jako tenkrát ty egyptské kobyly, do Rudého moře. A bylo by to všechno utopené.“

Pohádka o černém broukovi

Není brouk jako brouk – to byl brouk! Černý jako uhl, oči se mu jiskřily, uměl hvízdát, a levou zadní nohou dupal, až to dunělo. Jednou z rána přiletěl do lesa, sedl si v seči na pařez, třikrát hvízdnul a třikrát dupnul. – Bylo to slyšet po celém světě, a z celého světa počali se brouci sletovat: kapucínci, kovářici, mlynářici, tesaři a prskavci, hovniváli, – ti?! – ano, ti také, chrousti a zlatohlávci, blýskáčci a roháci, nosáči a kozojedi, mrchojedi, mrtvonoši, smrtníci a lýkožrouti,

dřevokazi a červotoči, májky, střevlíci, drabčící, ba i vodomilové a potápěči – a já už ani nevím, jak se všichni jmenovali, ale vím na vlas, kolik jich bylo. Bylo jich devět tisíc devět set devětadevadesát milionů, devět set devadesát devět tisíc, devět set devětadevadesát. Byla jich plná seč, že ani neměli místa. Tlačili se, mačkali se, strkali se, a tam vzadu počali se hádat.

Ale ten na pařeze vzkřikl: „Ticho!“ a dupnul, až to dunělo. – „A vy malí, postavte se tady kolem pařezu, abych vás viděl, vy pak, roháči a vousáči, stůjte vzadu.“ – A zas se tlačili, a mačkali a strkali, a tam vzadu vlevo strhla se ukrutná hádka. – „Brouci, budete mně ticho! Anebo mám na vás dupnout?“

Tu se tam vzadu jeden ozval: „Poslušně prosím, pane principále, já tady vedle toho hovnivála nebudu stát!“ – A druzí za ním: „A já také ne! A já také ne! A já také ne!“ – „Ale já vás naučím“, zařval černý principál. „Ticho! A ani muk! Kdo nechce hovnivála vedle sebe vidět, ať zavře oči.“

A bylo ticho jako v hrobě. Nikdo ani nemukl. Každý cítil, že to bude náramně důležité, ale ono pořád ticho, a ani muk. Brouci už byli jako na trní. Teprv však za půl hodiny si ten černý brouk odkašlal a dal se do řeči:

„Urození a stateční páni ujcové a švagrové, i vy pakosti a drabantí, jakož i vy ostatní čeládko z obecného rodu! Vezměte si k srdci –“

Ale tu se stala nemilá výtržnost. Pták posměváček seděl naproti na buku a dal se do škaredého smíchu. – „Chrouste, zažeň ho!“ poroučel principál. A chroust letěl a bzučel, co jen mohl, ale posměváček na to nedbal; a když se chroust až k němu odvážil, klepl ho zobákem, že se nebohý chroust počal motat, až pak horem pádem na zem padnul.

To toho černého brouka dopálilo. „Chrousti, kde který jste, hned se do toho zlostníka pusťte a bez milosti ho k zemi srazte!“ – A už to hučelo, jako když se bouřka valí. Ale posměváček uletěl jako blesk, sedl si vedle na buk, a když se k němu chrousti dovalili, byl už zas na druhém buku. A tak se to pořád opakovalo; z buku na buk, a zas na jiný buk, – už bylo po poledni, a ubozí chrousti už byli celí udýcháni.

Tu se tři staří, šediví brouci po tichu sebrali – byl to jeden kapucínek, jeden blýskáček a jeden lýkožroutek – a přistoupivše s bázní a strachem ku pařezu, jali se takto hovořiti: „Vaše Jasnost, nejmilostivější pane principále, poněvadž celý náš pronárod velice už jest utýrán, a očekáváním těch věcí, kteréž přijíti mají, ukonán, prosíme poslušně Vaši Jasnost, aby dobrotivě uvážiti

ráčila, zdali by to, co nám má povědět, nemohla nám tak hned povědět. Však ten pták tomu beztoho nebude rozumět.“

„Ne, ne, dokonce ne, to nejde, ne, ne!“ zněla odpověď. „To on nesmí a nesmí slyšet. Jen na něj, kde kdo jste, jen na něj všickni napořád, jen na něj!“ – A byl hluk, a byl shon, a tlačili se, a křičeli, až si dal posměváček konečně říci, zasmál se a uletěl. Však se slunce klonilo už k západu. – „Teď zas do řad!“ rozkazoval černý principál, dupnul a hvízdнул, a bylo ticho jako v hrobě. Ještě pak to trvalo asi půl hodiny, černý brouk si odkašlal a dal se do řeči:

„Urození a stateční páni ujcové a švagrové, i vy pakosti a drabanti, jakož i vy ostatní čeládko z obecného rodu! Byl jsem u své báby u oběda, a jedl jsem, když už jsem nemohl jíst, a pil jsem, když už jsem byl dost napitý. Ale v noci mně bylo od žaludku šeredně, a hlava mne posud bolí. A proto, urození a stateční páni ujcové a švagrové, i vy pakosti a drabanti, jakož i vy ostatní čeládko z obecného rodu, slyštež mou otcovskou radu: Když vás kdo pozve na oběd, nejezte, když už nemůžete jíst, a nepijte, když už jste dost napiti, sic vám bude v noci od žaludku šeredně a druhý den vás bude hlava škaredě bolet.“

Což když pověděl, třikrát dupnul a třikrát hvízdнул a bylo po konventě. Devět tisíc devět set devětadevadesát milionů, devět set devětadevadesát tisíc, devět set a devětadevadesát brouků až až trnulo, že jaké to bylo důležité, a letěli zas do všech světa konců.

To jest ta pohádka o tom černém broukovi. – Broučci leželi na postýlce a poslouchali, a když to bylo u konce, dali se do velikého smíchu: „Ale tohle byli hloupí brouci!“

Pohádka o tom, jak se jednou za hochem rozběhlo štěstí

„Štěstí za hochem? Vy snad chcete říci, že se hoch rozběhl za štěstím?“ – Nechci říci, že se hoch rozběhl za štěstím, ale chci říci, co povídám, že se za hochem jednou rozběhlo štěstí! Cožpak o hochy, kteří se rozběhnou za štěstím! Těch jest všady plno, a nebylo by to nic zvláštního, když bych o nich vypravoval pohádku. Ale co já chci vypravovat, to jest prazvláštní, aniž se to tak hned ledakomu přihodí.

„Ale vy nám nechcete napovídat, že za hochem nějaké *skutečné* štěstí běželo? Tak můžete mluvit jen v podobenství.“ – V žádném podobenství. Tenkrát se *skutečně* štěstí za hochem rozběhlo – ano, v podobenství, které každý viděl, kdo byl právě na ulici. Vždyť to bylo v pravé poledne. Ale oni hned nevěděli, že ta figura bylo štěstí, a hoch to také nevěděl, sic by byl před štěstím neutíkal. Než pak to všichni věděli, když viděli, jaké má hoch ve všem štěstí.

„Tak přece povídejte. Hoch tedy tomu štěstí neutekl? – Ono ho dohonilo?“ – Bodejt' že. Štěstí vždycky hoča dohoní, když se za ním rozběhne. A chopilo ho za límec, až hochovi zuby drkotaly, a už si myslil, že nastává soudný den. Ale od té chvíle bylo všeho neštěstí konec, a všecko se mu nápadně šťastně dařilo.

Jmenovalt' se *Dewey*. A nejprv si on smyslí, že složí zkoušku a že bude vojákem, ale na moři, a ne na suchu. A šťastně složil zkoušku a hned se pro něj našlo na válečné lodi místo. A tu ho štěstí sledovalo za štěstím. On lezl jako kočka po provazech a stožárech, a tak i ve škole všechny hochy překonal. A když on už nebyl hoch, štěstí se ho jen ještě houževnatěji drželo. On vám pořád postupoval.

Konečně byl admirálem, a když vypukla vojna se Španělskem, oni neměli lepšího muže, kterému by vrchní velení nade vším loďstvem svěřili, nežli byl tento admirál Dewey. A tu se teprv ukázalo, jaké on má štěstí. On svedl se Španěly jenom jednu jedinou bitvu, ale tak je na hlavu porazil, že i všecko jejich loďstvo zničil nadobro. On však sám „štěstí“ tomu neříkal. Že prý to vše byla *milost Boží*.

„Nu, ano, ale to přec jen není to, co jste nám sliboval. Kde jste nechal tu *skutečnou* figuru, která se za hochem rozběhla, a za límec ho uchopila, až mu zuby drkotaly?“ – To hned uslyšíte. Druzí lidé, tak jako vy, říkali, že jest to vše jen to obyčejné štěstí a že se tenkrát za hochem nerozběhlo nic. Ale proti tomu se ozvaly hlasy dva. Nejprv se ozvalo to staré štěstí a Dewey mu dal za pravdu. Tak poslouvejte.

Dewey chodil do školy. Ale tenkrát ještě neměl štěstí, protože se štěstí za ním ještě nerozběhlo. On byl hrozný neposeda. Neučil se, nedal pozor, a pořád něco s někým kutil. Ale tu jednou starému učiteli došla trpělivost. Chopil on se metly. Ale Dewey ihned věřil, co má přijít, a vyletěl z jizby ven. Učitel pak mu byl v patách. Tak se hnali o polednách po ulici. Lidé zůstávali stát a žasli. Mohliť by to dosvědčit, že učitel hoča dohonil, že ho chopil za límec a že ho metlou tolik zřezal, že by důkladněji hoča nikdo nezřezal.

Od té chvíle pak byl Dewey jakoby jiný člověk a všecko se mu všudy velice šťastně zvedlo. A čeho se ten starý kantor ještě dočkal? – Toho, že to bylo do celého světa troubeno a bubnováno, kterak Dewey Španěly na hlavu porazil. Když pak se tomu lidé přenáramně divili, tu jim kantor vyložil, jak se jednou štěstí rozběhlo za hochem a Dewey doznal, že tak se to s tím štěstím mělo skutečně.

Broučci poslouchali, a dívali se na sebe, a nevěděli, mají-li se smát, anebo co mají dělat. Až pak jeden zvolal: „Ale, tatínku, to by pak měl každý takové štěstí, kdo dostal pořádný výprask.“ – „Arciže by měl každý takové štěstí, kdo by si to také vzal tak upřímně k srdci.“ – „Ale tatínku, my si takový výprask přec jen nepřejem!“ – „Tak si to vezměte bez výprasku k srdci.“

Pohádka o zaječím gaudium

Ti se smáli! – Bylo to na Valašsku jednoho teplého dne k podzimu. U samého lesa byla rolka venkoncem vysázená zelím, na konci pak u lesa stál strašák, aby plašil zajíce. A nepříliš hluboko v lese jest zelený palouček a tu se na sluníčku vyhřívá hejno vykrmených zajíců. V tom k nim přiletí mladičkový zajíc s nehorázným rozpustilým smíchem.

„Copak se ti podařilo?“ ptali se ho druzí. – „I ťoť jste měli sami vidět! Jenom slyšte. Byl jsem v zelí, tady před lesem. Víte, u samého lesa stojí strašák!“ – „A ty ses ho asi hodně lekl!“ – „Však proto! Já se leknu strašáka! Ale co jsem já tam neviděl! Na druhém konci zelí stál vám tam dnes ještě jeden strašák. A měla to být ženská. Aspoň měla sukni, ale tak roztrhanou, že jsem tak roztrhané sukně ještě neviděl. Ten otrhaný mužský strašák u lesa s tím černým vysokým kloboukem jest proti tomu velký pán.“

„A tak já jdu, abych si toho nového strašáka z blízka prohlédl. Už jsem byl u samého. Ale tu se strašák z čista jasna ke mně obrátí. Byla vám to toho zelí gazděna. Já jsem se arcí drobátek lekl a honem jsem poodskočil k lesu, ale pak mi to připadalo hrozně směšné.“

„A co řekla gazděna?“ – „I začala mi náramně hřešit. Posílala mne do horoucího pekla, svolávala na mne hromy a blesky, hodila po mně i hrudou, a držela dlouhé, dlouhé kázání. Já jsem si zapamatoval jen: ‚Ten nestydatý zajíc!‘ A zas: ‚I ten nestydatý zajíc!‘ A tak stále: ‚Ten nestydatý zajíc!‘“

„A co tys jí řekl?“ – „Já jsem volal: ‚I vždyť to byla mýlka. Já jsem myslel, že vy jste strašák!‘ Ale ona pořád mlela svou: ‚Ten nestydatý zajíc!‘ – A smáli se mladí zajíci, a smáli se staří. To bylo gaudium! Ale ten s největšíma ušima začal pokašlávat a povídá: ‚Jenže –‘ A nedopoví.

„Co jenže?“ ptají se ho druzí. – „Že bychom se měli odtud vystěhovat. Jsou zde lidé příliš otrhaní.“ – „Vystěhovat! Copak by zde byli lidé potom méně otrhaní? Kdyby více kopali a méně povídali, a kdyby se nesoudili a nepili, nebyli by otrhaní. Naší vinou nepřišel ještě nikdo na mizinu. A zle na světě nemusí být nikomu!“ – Ale starý ten ušák řekl na to: – „Dělejte vy,

jak chcete, já do *tohoto* zelí víckrát nevkročím.“ – A co se dalo v duši druhých zajíců, kdo to může říci?

Asi za tři neděle stála ta otrhaná gazděna na konci své rolky o motyku opřená a hovořila se sousedkou. Povídaly a povídaly, a když už nic nevěděly, povídá ta otrhaná: „Popatř, jaké vy máte to zelí od zajíců požrané. Neumíš snad je zproklínat? Že jsem já je všechny posílala do horoucího pekla, dají mně teď ty potvory pokoj!“

Zajíci to neslyšeli, ale slyšel to Brouček. A když to doma vypravoval, zvolal Broučíněk: „Ale, tatínku, proč lidé střílejí zajíce? Vždyť jsou lidé horší nežli zajíci. Já bych raději svítil zajícům.“ – „Tak nemluv, synáčku.“ řekl Brouček. „Jen abys měl sám sebe v kázni a svítil těm, kterým tě Pán Bůh pošle.“

Pohádka o zpozdilých lidech

Bylo jich devět. Seděli v Počkalově restauraci naproti státnímu nádraží kolem kulatého stolu a kouřili a pili. Všickni měli z Prahy odejet ranním vlakem a všickni vlak zmeškali. Nebývá prý však neštěstí bez štěstí. A tak oni se šťastně poznali a jeden, který tam byl nejznámější, zavedl je k Počkalovi. Aby se jim nestýskalo, vypravoval každý svou historii. –

Řeklť *první*: Já jsem dokonce nepřišel tak velice pozdě. Já jsem celý vlak dost dobře ještě zahlédl. Můj švagr se díval z okna a kýval na mne rukou. Já jsem si myslel, když oni mne vidí, že oni ještě vlak zastaví. Ale oni nezastavili. Však já jim to za zlé neberu. Já jsem v Praze tak rád jako doma.

Řekl *druhý*: Já jsem právě *velice* pozdě také nepřišel. Vlak už jsem neviděl, ale povídali mi, že jen tak právě odejel. Kdybych prý si byl u kasy nezapaloval doutník! To jest však omyl. U kasy mi to ihned dobře chytilo; ale na cestě mi sirky špatně chytaly, a vítr mi to zafukoval. Však kdopak ví, nač to bude dobré.

Pak promluvil *třetí*: Nerozumného nemá dráha po lidech chtít nic. Co mi řekl vrátný? – „Pane Tlustý, kdybyste byl doma nesnídal, mohl jste posnídat v Kolíně.“ – To jest rozum! Který pak slušný člověk půjde z domu bez snídaně! – A spouštět se na Kolín! To bych opouštěl věci jisté pro věci nejisté. Kdopak ví, co by mi v Kolíně k snídani dali!

Teď promluvil *čtvrtý*: Já už jsem byl dávno po snídani, ale spletl jsem si vlaky. Já jsem už častěji jel tímto vlakem, ale on odjížděl mnohem později. Včera pak jsem koupil jízdní řád, ten

nejnovější, a mám jej tuto s sebou v kapse, ale já jsem chtěl v něm číst až z dlouhé chvíle ve vlaku. Však by pořád ty vlaky měnit nemusili.

Na to se *pátý* ujal slova: Já jsem věděl na minutu, kdy ten můj vlak odjíždí, a býval bych měl nazbyt času; ale fiakr mně spletl nádraží. A ještě pak by se byl se mnou hádal. Kdopak si má ta jména všechna pamatovat! Kdyby už měli, jak sluší a patří, *ústřední* nádraží, jistě by tolik lidí vlaky nezmeškalo.

Poslechněte teď *šestého*: Přátelé, já si to k srdci mnoho neberu. Já jsem to už několik dní napřed cítil, že já dnes zmeškám vlak. Měl jsem jet na návštěvu ke své paní tchyni a tu mne obyčejně potká nějaká nehoda. Dnes jsem aspoň nic neztratil; a to zmeškání paní tchyně omluví. Však jsem jí telegrafoval, že už jedu, a ona jest vždy velice ráda, když dostane telegram.

A co asi *sedmý* řekne? – Pánové, já jsem to měl mnohem horší. Pospíchal jsem náležitě. Vrátný, který stává u kasy, a má také tvář jako měsíc mazaneček, volal: „Neračte, pane, tak příliš kvapit. Ještě to tak právě půjde.“ A skutečně jsem už u pokladníka a peníze držím v hrsti, ale tu se dozvím, co jest nehoda. – „Kam jede pán?“ ptá se pokladník. A tu já si živou mocí nemohu na to jméno vzpomenout. Když jsem já tam ještě nebyl! – „Snad to má pán někde napsané.“ – Ale ani to psaní jsem nemohl v žádné kapse najít. A lidé se na mne tlačili, kteří také ještě chtěli lístky. Konečně pokladník v kvapu zvolal: „Kdyby se pán honem ještě s panem vrátným poradil!“

I vykládám vrátnému svou historii. – „To bude některá z těch *malých* staniček. Ví-li pán, v kterou stranu ona leží?“ – Ale jak bych věděl, když jsem tam nikdy nebyl a jméno jsem zapomněl. Jenom vím, že to jméno bylo podivné. – „Není to u Jičína?“ – Dřív snad blízko Nymburku. – „Blízko Nymburku? Nu, pak jsou to Všechlapy.“ – Máte pravdu. Vy jste zlatý člověk. Bodejť, že jedu do Všechlap. A dávám mu ještě doutník, a málem bych ho byl zulíbal, když tu pokladník na nás volá: „Jen to račte dopovědět, – tento vlak však už odjíždí.“ – Nu, co jsem měl jiného dělat, než zůstat v Praze? Vinny jsou toho ty zpropadené Všechlapy.

A teď chce mluvit ten osmý, ale zdá se, že bude prášit. I že on měl také *nehodu*, ač si jinak dává pozor. Účet už měl zaplacený, i s podomkem se rozloučil, a byl skoro u nádraží, když si vzpomněl, že na umývatku nechal ležet kousek mýdla. – „Ne, to já jim tam přece nenechám! Svíčku jsem jim musil nechat, ač jsem ji zaplatil!“ – A šel zpátky pro své mýdlo, ale na vlak zapomněl. A když byl s mýdlem šťastně na nádraží, s užasnutím on tu slyší, že vlak právě odejel.

Devátý pak, když to slyší, začne kuckat a i druzí pokašlávají. A poslední řeč takto zněla: „Přátelé, já chci doufat, že ten pán s tím mýdlem si to také jenom vymyslí. Jinak by se pro nás nehodil. Já se divím, že žádnému z vás nenapadlo *zaspát*. Co bych však já se omlouval! Já jsem přišel *naschvál* pozdě. Však se tady máme dobře, snad nás někdo zavolá. Pro mne vždycky někdo přijde, že abych už šel k obědu.“

Tak ti zpozdilí lidé. A Brouček pravil, že se toho na světě mnoho, mnoho zamešká a zanedbá. Kdo prý to kdy vypíše? A vždycky tomu lidé nějak jinak řeknou. Ba, jest prý těžko někoho najít, kdo by nebyl zpozdilý.

Pohádka o tom, co na to řekl uražený špaček

Na dvorečku pod lipou sekal Kilián na špalíčku chvojí. Na lípě pak bylo několik krbů obydlených špačky. Bylo to někdy v dubnu. Špačci toho vždycky napovídají více než dost, ale toho pěkného odpoledne dělali právě neobyčejný povyk.

Kilián si toho nevšimal a sekal své chvojí.

Ale tu přiletěl odněkud Berkův chlapec. Zůstal stát, díval se vzhůru na lípu a chvíli to poslouchal. Pak se obrátí ke Kiliánovi a praví: „Strýče, ti špačci dnes nemají nějak dobrý rozum.“ – „Spletli oni si krby, a nevědí teď, kam který patří. Proto se tolik hádají.“ – Tolik Kilián a sekal dál svoje chvojí.

Ale špačci přestali křičet, jakoby ut'al. Po malé pak chvíli volal jeden dolů zřetelným hlasem: „Kiliáne, Kiliáne! Prosím, řekněte vaší ženě, že si přec jen měla za manžela vybrat menšího osla.“ – Kilián zapomenul na chvíli sekát chvojí. Kiliánce však neřekl nic.

Také nebylo zapotřebí. Kiliánka seděla v jizbě a šila při otevřeném okně. Slyšet každé slovo. Nejprv si vydechla. Potom zvolala: „Martine, slyšíš?“ – „Slyším,“ – „Jsi-li osel, tak mu něco odpověz. Nejsi-li osel, neříkej nic.“

Kilián dělal stlaní a neřekl ani slovíčka.

Než druhý den uplynul, byli všickni Broučci několikrát uražení špačci. Brzyť přivolávali jednomu a brzy druhému: „Ty uražený špačku!“ A když se i Verunek na ně ani nepodíval, ale bez zástavy po svém letěl, volali všickni za ním: „Vidíte toho uraženého špačka!“

Až na konec bylo mamince té uraženosti příliš mnoho. „Broučci, nechejte přece špačky na pokoji. Neurážejte špačků a nebudou špačci uraženi. Kdopak se rád nechá urážet? – A přejte i špačkům jejich vyraženíčko. Ať se rozpovídá, kdo se chce tak rozpovídat.“

Pohádka o tom, jak se v Žabovřeskách policajt utrápil

V Žabovřeskách mají krásnou zelenou náves. Uprostřed návsi jest rybník, ale náves jest tak prostranná, že se rybník skoro ztrácí. Od prastarých dob pěstují se v Žabovřeskách husy a k podzimu, když se husy seženou, bývá náves bílá.

Mělit' tam pak policajta, a to znamenitého. **Každý** takový policajt ledačemu mnohem lépe rozumí než sám starosta, anebo si to aspoň myslí. Ale s policajtem v Žabovřeskách to bylo zcela zvláštní. Starostové se tam pořád střídali, kdežto policajt byl už mnoho roků tentýž. Nejen se lidé utíkali k němu o radu, sám starosta jim nejednou řekl: „Já nevím. Jděte se zeptat policajta.“

Mělt' tedy policajt v Žabovřeskách postavení závidění hodné a přátelé ho blahoslavili. Oni arci nevěděli, jakého trápení se může takový policajt dočekat. On kuřeti neublížil, a lidé mu všickni přáli, ale něco se stalo, co žádný nedovedl vyložit. U všech těch mnohých hus v Žabovřeskách policajt upadl v nemilost.

Co policajt musil on všechny obecné záležitosti uvádět u veřejnou známost a činil to až dosud velice rád. Bylt' on na vojně bubeníkem a i v Žabovřeskách dal on si na svém bubnování velice záležet. Však staří i mladí vybíhali před dům, jakmile on na buben udeřil. A když se ozval jeho jasný, zřetelný hlas, tu teprv každý bedlivě naslouchal.

Ale teď ten náhlý, netušený obrat! Všecky husy v celých Žabovřeskách vzaly ho v úhlavní nenávisť. Jakmile on udeřil na buben, husy se daly do hrozného křiku, a nepřestaly křičet, dokud on nepřestal rozkazovat. Lidé je okřikovali a švihali a rozháněli, ale všecko bylo daremné. – To bylo z toho řečí. A co smíchu! Neboť to skutečně bylo směšné. I když byla husa daleko na poli, ona se také dala do velikého křiku, když on začal bubnovat.

A policajt si to bral náramně k srdci. Raděj by se byl neviděl. Ztratil chuť k jídlu, opustilo ho spaní, a lidé veřejně říkali, že ho ty husy utrápí. Až konečně zůstal ležet. Přišel pak ho navštívit kostelník, který byl spolu také hrobařem. Bylt' spolu na vojně a měli se rádi. – „Vítám tě, Františku,“ řekl policajt. „Dobře, že ses přišel na mne ještě podívat, než mně ten hrob vykopeš.“ – Kostelník mu to vymlouval, jak nejlépe umělt', ale on se nedal potěšit.

„Vždyť jen považ, v pátek na trhu v městě nebyla o ničem jiném řeč, než o tom, co se stalo v Žabovřeskách s policajtem. Že prý vyhnal ze vsi cikánku a ta že mu učarovala. A strojí prý se jich hromada v městě i kolem ve vsích, že přijdou poslechnout, až zas budu rozkazovat. Ne, toho se nedočkají. Tentokrát to se mnou vezme konec.“

„Ale, bratře, nebuď přec tak malé myslí. Všemu se dá odpomoci. Musíš se o něco pokusit.“ – „Ale prosím tě, oč bych se mohl pokusit. Husy začnou křičet a svět se mne dá do smíchu!“ – „I nech tu směšnou pověřčivou čeládku. Víš, že jsem se i v cizím světě poohlédl. Tam při severu jsou lidé mnohem pokročilejší, ale žádný policajt nemá buben.“ – „A jak dává vědět, že bude rozkazovat?“ – „Má zvonec a zazvoní. My tam máme u nás takový nepotřebný zvonec, který se ti dobře hodí. Vidíš, co já se nazvoním, a žádná husa se neozve. Jim se ten tvůj buben nějak zprotivěl.“ –

„Ale, bratře, směl bych já jim přijít s takovou novotou? – Kdybych nebyl v Žabovřeskách! Celý výbor by se zhrozil, kdybych se jim o tom zmínil.“ – „Ale, co by se kdo zhrozil! Pakli se o tom nezmíníš ty, postarám se o to já! Však jest pan učitel také ve výboru. On to prosadí.“

Šlo to i panu učiteli ve výboru velice tvrdo, ale přec to prosadil. Proč by se měly Žabovřesky stydět být jedenkrát ze všech obcí tou nejpokročilejší? A vždyť se nemusí do budoucnosti nic určovat. Jen se policajtovi ponechává volnost, aby se přizpůsobil daným okolnostem. – To se konečně všem líbilo a policajt okřival, když mu to kostelník vyložil. Než přijde co k rozkazování, že on bude zas v pořádku.

A byl zas v pořádku. Celá pak obec byla na nohou. Věděli, že bude ráno policajt rozkazovat a místo bubnu že bude mít zvonec. Byli pak všickni náramně zvědaví, jak se k té změně zachovají husy. Ó, šlo to výborně. Husy byly zvoncem nějak mile překvapeny – jedna jediná se neozvala –, ale jakmile se ozval policajtův příjemný, jasný hlas, husy se daly do starého hrozného křiku, jako když slýchaly buben. A lidé se dali do ukrutného smíchu.

Policajt ani nedopověděl, co měl povědět, a domů ho musel zavést kostelník. Poděkoval mu a rozloučil se, a nejedl a nepil a nespál, a některý den na to kopal mu kostelník s těžkým srdcem ten zamluvený hrob.

Broučci byli celí vyjevení. Jedni by byli o policajta plakali, druzí by se byli s lidmi smáli, ale všichni byli na ty husy rozhněvaní. – „Ale, tatínku, proč ty škaredé husy tak hrozně křičely?“ – „To já nevím, a snad celá ta pohádka není žádná pravda, ale já vím dvě, co se zde nepraví. Předně to nebyl žádný statečný policajt. Měl husám na truc bubnovat hodinu nebo i dvě. Však

by křičet přestaly. – A za druhé, byl on už nějaký neduživý, a kamarád by mu byl kopal hrob, i kdyby husy byly nekřičely. Nikdo neumře dřív anebo později, než jak mu Pán Bůh usoudil.“

Pohádka o tom, jak se slepý mládenec oženil

Byl jednou jeden slepý mládenec. Byl sám, nemaje už nikoho. Měl pěknou chaloupku, ale jinak neměl mnoho nazbyt. Nejvíce sedal o samotě a skládal proroctví slepého mládence. Však se ta proroctví po jeho smrti našla. Ale náhle to s ním vzalo nečekaný obrat. Zemřel vzdálený jeho strýc a poručil mu hezké jměníčko.

Seděl pak on jednou za soumraku. Jemu to bylo celkem jedno, byl-li soumrak, anebo svítilo slunce. A tu on slyší, že se otvírají dveře, a někdo vkročí.

„Dobrý večer, Janíčku.“ – „Dobrý večer, matko. Kdopak vy jste?“ – „Já jsem stará Švajděna. Tys sotva kdy o mně slyšel, ale tvá matka mne znala dobře. Když já jsem se vdávala, ona byla jako dítě na svatbě.“ – „To už musíte být velice stará.“ – „Do osmdesáti mně už mnoho nechybí, není-li mi přes ně.“ – „A čím bych já vám mohl posloužit?“ – „Janíčku, i ty bys mi mohl posloužit, ale já bych dřív ráda posloužila tobě.“ – „A jak byste mně chtěla posloužit?“

„Nu vidíš, synáčku, když tě Pán Bůh po tvém strýci – já jsem ho také znala – hezkým jměníčkem obmyslil, vždyť ty by ses mohl oženit.“ – „Já se ženit? Vždyť už nejsem mladý. A přece víte, že jsem nevidomý. Kdopak to jakživ slyšel, aby se ženil nevidomý!“ – „Janíčku, že nejsi mladý? Nu, pak bys mohl mít tím lepší rozum, – a ty se zdáš být v těchto věcech ještě dítě. Nejdeť o to, aby ses jen oženil – cožpak o to! – ale o to běží, aby ses **dobře** oženil.“ – „Ale, tetko, jakpak se může člověk ženit; a dobře ženit, když nevidí!“

„A tak ty by ses chtěl ženit očima? To by sis krásně posloužil. Zeptej se, jak dopadli všickni ti, kteří se jen svýma bystrýma očima ženili. K ženění jest zapotřebí Boží milosti a pak dobré rady – a já bych ti poradila, a ty bys mi potom také poradil. Rozuměj, jen když by to dobře dopadlo. Jinak bych já od tebe nevezala nic.“

Tu upadl slepý mládenec do hlubokého těžkého myšlení, jako by skládal nějaké veliké proroctví. Stará Švajděna také umlkla a myslila si své.

„Tetko, **jak** vy byste mi chtěla poradit, aby to dobře dopadlo?“ – „Já bych ti radila, aby sis jinou nebral než Žitníkovu Haničku. To jest bohabojná, poctivá panna, dobropověstná a moudrá, už jest jí 26 roků, umí všecku práci a ráda pracuje. A jistě by se ti líbila. Jest velká, má malý kulatý

obličej, pěkně se dívá, pěkně zpívá, pěkně čítá nahlas z Písma, a když má Pána Boha ráda, měla by ráda i tebe. Peníze mít nebude, ale co ty máš, stačilo by pro vás pro všechny, a měli byste se všickni mnohem lépe.“

„Ale, tetko, kdo by se nezamiloval do takové Haničky! Jenže kdo by vám věřil, že taková Hanička není už dávno vdaná, a nadto, že by si taková Hanička vzala slepého mládence! To by se začali zas dívat divové.“ – „A proč by se neděli? To jest **Boží** starost. To si po časech povíte, až budete svoji. Teď bys jí měl po mně vzkázat, jestli by si tě nechtěla vzít, a aby se pak sem přišla s matkou podívat.“

Mládenec si to všecko ještě jednou dobře promyslel. – „Tak, tetko, jest-li všecko tak, jak jste pravila, vzkazte jim to, a když to dobře dopadne, já vám také posloužím.“ – „Tak dobrou noc, Janíčku. To ostatní poručme Pánu Bohu.“

S tím Švajděna odešla, a sotva že druhý den obešlo slunce, měl slepý mládenec návštěvy dvě. Byly obě umyté a pomazané, v nejlepším svátečním rouše – vdova Žitnice a její dcera Anna.

„Dobrý den, Janíčku. Když si to přeješ, tak my jsme se přišly k tobě podívat. Já jsem vdova Žitnice a tohle jest má Hanička. Pojď mu podat ruku. Však já jsem se s tvou matkou dobře znala. Když jsem si co začátečnice nevěděla v hospodářství rady, ona mi často dobře poradila. Ostatek pak ti pověděla tetka Švajděna. Ta nerada lže.“

„Ano, ona mi pověděla všecko. Jsem rád, že jste přišly. A že prý, Haničko, ráda zpíváš. Kterýpak Žalm mi zazpíváš?“ – „A který Žalm máš, Janíčku, rád?“ – „Já mám rád Žalm 84: Věčný Bože, silný v boji“ A tak Hanička zpívala: Věčný Bože, silný v boji. Pak mu pověděla, že ona má ten Žalm také ráda a ještě mu jich zazpívala několik. Dříve pak než dozpívala, byl Janíček celý zamilovaný. – „Matko, jste-li s tím srozuměna, proč bychom my odkládali!“ – „Vždyť nemusíte odkládat. Víš však, že jsme smrtelní. Proto, nežli budou oddavky, pro pád smrti dáš Haničce všecko připsat. A zatím ať běží ohlášky.“

Bylo to v sobotu. Ihned vstali a šli všickni na faru. V neděli byla první ohláška, za týden druhá, za čtrnáct dní třetí, a když šli v úterý nato k oddavkám, měla už Hanička všecko připsané. To bylo divení a to bylo řečí, že se žení slepý mládenec!

A bylo po svatbě a chodilo to dobře, a čím dál chodilo to ještě líp. Janíček Haničku obdivoval. Neviděl na ní ani chybičky. Jenom se hrozně divoval, že mu ji nikdo nevzal. To prý ti vidomí mládenci museli být raněni slepotou. Ano, když si všecko dobře rozvažoval, tu nejednou řekl

on, a Hanička s ním, že se to stal s nimi div. Druzí lidé arci tomu říkali jinak: „Oženila ho Švajděna. Sama vyvedla chybu, ale jiné lidi ona dobře žení.“

Dlouho to trvalo, než se ukázala Švajděna. Ale pak se usmívala. – „Nu, Janíčku, jak to chodí?“ – „Ó, dobře, tetko, velmi dobře. Pane Bože, chvála tvá. Ale teď povídejte, jak se vám mám odsloužit.“ – „Inu, povím. Však i mně to *Pán Bůh* strojil, jako tobě. Jsem dlužna 5 zlatých Kovářovým, a už ztrácím naději, že je kdy zaplatím. Předně tedy zaplat' za mne.“ – „Rád zaplatím. A co dál?“

„Tedy dál. O Martině přejí si mívat' 2 zlaté na zimu, abych nebyvala bez groše“ – „Dobře, budeme rádi dávat. A ještě něco?“ – „Nu, Janíčku, nehorši se. Až já umru, slib mně, že mně vystrojíš pohřeb, jak se u nás strojívá.“ – „Dobře. Já rád slibuji.“

Slíbili a splnili. A po mnohých letech i Janíčkoví vystrojila Hanička slušný pohřeb a po druhé se nevdala. V tom zachovaném pak prococtví slepého mládence se čte, kdyby lidé byli nevidomí, anebo aspoň tak příliš dobře neviděli, že by bylo na světě mnohem více šťastných manželství.

Broučky nejvíce zajímalo to prococtví. – „Tatínku, cožpak každý slepý mládenec skládá prococtví?“ – „I neskládá. Ano, on může někomu diktovat nějaké ledabylé skládání. Budoucí věci však prorokovat může jenom Duch Svatý, a toho nemá mládenec proto, že jest slepý.“ – „A tatínku, on by lidem přál, aby byli nevidomí. Než nač bychom my jim pak svítily?“ – „On by jim přál, aby byli šťastnější. Ale to by musil dřív Pán Bůh zotvírat oči vidomým i nevidomým.“

Pohádka o tom, co mluvil oslíček ze sna

Vypadal, jak oslové vypadají, a jmenoval se Jeník. Kromě neděle býval každý den hodinu nebo dvě zapřažený v panském kočárku, jinak pak měl po celý den prázdno. Pásl se na zelené trávě, anebo se procházel po zahradě, a když táhlo ke čtvrté hodině, začal se ohlížet, zdali už nejdou. – Kdo nejdou? – Jeho nejlepší přátelé Jeníček a Jiřík.

Však už jsou ze školy doma, už také vypili kávu a už spěchají do zahrady. – „Jeníku, kde jsi?“ volá Jeníček. A Jeník se ihned dostavil. On věděl, že oni budou mít něco s sebou od svačiny; a co jedli oni, to on také jedl. – „Tak pojď! Zkus, budeš-li to také jíst,“ povídá Jiřík, a dává mu do úst kousek čokolády. Jeník do ní kousne a kýve hlavou, že on ji bude také jíst

A tak běhali po zahradě a dováděli a jedli všickni tři, pokud co měli jíst – Jeník, Jeníček a Jiřík. Když pak chlapci byli unaveni, lehli si vedle sebe do trávy. Však oni věděli, co Jeník udělá. Chvilku on při nich stál, a na ně se díval; pak si také u samého Jeníčka lehl do trávy.

Ale dnes byli chlapci na Jeníka umluveni. – „Začněme spát. Uvidíme, co bude dělat.“ Tak šeptal Jiřík a už začali spát. Jeník se chvíli na ně se strany díval, ale pak položil hlavu na rameno a začal také spát. Ale chlapci šidili osla a osel šidil chlapce. Oni se ze spaní pořád na něj půl okem dívali a on se ze spaní půl okem pořád díval na ně.

„Jeníčku,“ šeptal zas Jiřík, „začněme teď chrápat. Uvidíme, co bude dělat.“ A začali chrápat, nejprv potichoučku, ale pak vždy hlasitěji, že to mohl, kdo by byl dával pozor, slyšet doma třeba až u psacího stolu. – Jeník to chvíli poslouchal a pak začal také chrápat, nejprv potichoučku, ale pak vždy hlasitěji. A zas se vespolek šidili. Chlapci se měli co držet, aby se ze spaní nedali do velikého smíchu; a Jeník se měl také co držet. Ale dělalo snu to vyražení.

A ještě jednou začal Jiřík šeptat „Jeníčku, začněme teď mluvit ze sna. Uvidíme, co bude dělat“ – A začali mluvit ze sna, brzy jeden, brzy zas druhý, a nesmáli se. – „Chytněte ho!“ – „Honem, honem.“ – „Copak ho nevidíte?“ – „Však už tamhle lezou.“ – Jeník to zas chvíli poslouchal, a pak začal také mluvit ze sna: I-A! A za chvíli ještě hlasitěji: I-A!

Ale Jeníček a Jiřík už to nemohli déle vydržet. Dali se do velikého smíchu, vyskočili a běželi domů povědít, co mluvil Jeník ze sna. A Jeník také vyskočil ze spaní a běžel na druhou stranu zahrady podívat se, brzo-li bude zralé jeho milé bodláčí.

Už to doma všickni věděli, co mluvil osel ze sna. A co řekl k tomu tatínek? – „A co měl také jiného povídat? To jste mohli napřed vědět.“

Broučkům se to dobře líbilo. – „Tatínku, my budeme svítit tomuhle oslíčkovi a těm hochům.“ – „Dobrá. Ale oni všickni tři rádi chodí *brzy* spát.“

Pohádka o veliké budoucnosti ševců

České Vejprty nejsou veliké město, ale ševců jest tam velice mnoho. Zde se narodil mladý Kryšpín, i vyučil se u svého vlastního otce, a to velmi důkladně. Už jeho otec byl na vandru v cizím světě a rozumělo se samosebou, že, až syn dospěje, také povandruje daleko do cizího světa. Doma při práci se o tom bez přestání mluvilo. Už bylo dopodrobna ujednáno, jak často

budou doma od něho dostávat dopisy, co všechno on jim bude vypisovat, komu se otec a matka budou chlubit a komu z toho nepovědí nic.

Ve snách pak býval mladý Kryšpín každou noc na cestách, až konečně přišel den, kdy se měl na vandr vydat skutečně. Ranec dobře utažený si vzal na záda, do levé ruky uzílek s buchtami, do pravice hůl, a už se brali z Vejprt na sever, ale nejen staří a mladý. Sešlot' se ševců celé procesí a vyprovodili ho daleko za město. Konečně se rozžehnali. Matka přec jen plakala a otec měl také oči vlhké, ostatní však byli u velikém nadšení. „Tak jen nám brzy a často piš, jak to s tebou dopadá.“

A s mladým Kryšpínem to dopadalo i nade všechno jeho očekávání. Bylt' on vydařený mladý hoch. Nápoje opojného nepil, tabáku nekouřil, svému řemeslu dobře rozuměl, a touhu měl velikou, aby i svému *ještě lépe* rozuměl a i jinak všemu možnému se přiučil. Cizím jazykům sice nerozuměl, ale ani to mu mnoho nepřekáželo. V Saších ho měli velice rádi a nic jim to nebylo milé, když se od nich pustil do Durynků. Z Durynků pak po delší době ocitl on se u samého Rýna.

Doma pak dostávali dopisy právě tak časté a krásné, jak si je slibovali, ano ještě mnohem krásnější. Všecko bylo nade všechno jejich očekávání. – A měli oni sice v úmyslu jistým lidem nepovědět nic, ale nedalo se to dobře provést. Jak se zajisté něco z jeho dopisu dostalo mezi ševce, byloť, jako by to byl ve Vejprtech vybubnoval.

A teď si představte to jejich nadšení, když po mnoha měsících přišlo do Vejprt psaní ze samé *Paříže*. Mladý Kryšpín je v Paříži! Ševci, považte, mladý Kryšpín jest v Paříži! Tak to znělo po celých Vejprtech. Někteří tomu ani nemohli věřit, ale všickni měli z toho velikou radost. Zvedalo je to, jako by sami byli v Paříži. A teď to nadšení, které se na ně vylévalo z těch pařížských dopisů!

A za nedlouho mladý Kryšpín v jednom dopise doznal, že už to déle nemůže vydržet. Že jest těch nových velikých věcí tak plný, že musí spěchat domů, aby jim to ústně lépe vyložil. A skutečně asi za tři neděle nato byl mladý Kryšpín zas doma. Celé Vejprty byly vzhůru a ihned se rozhlašovalo, že zítra večer v 7 hodin bude mladý Kryšpín přednášet ve velkém sále na radnici „o veliké budoucnosti ševců“.

Dávno před 7. hodinou byl sál tak nabitý, že by bylo jablko nepropadlo. Bylo tam ševců jako v beče slanečků. Ale byli tam i jiní lidé, neboť byli všickni zváni. Každý si přál vidět mladého Kryšpína z blízka.

A skutečně, jako by se ho byl v Paříži kouzelný proutek dotekl. On ani nevypadal jako nějaký švec. Spíš jako student z vysokého učení. A když on v 7 hodin na řečniště vystoupil, stalo se utišení veliké. Jako by měl každý strach, aby mu některé jeho slůvko neušlo.

Vypravoval něco z cesty, vypisoval tu předivnou Paříž, ale nejdivnější ze všeho byl tam ten jeho mistr. Takového ševce vůbec na světě ještě nebylo. Bylť on kníže mezi ševci a na každého ševce on se díval jako na nějakého prince.

„A jak jste se dorozuměli?“ zvolal jeden kdesi vzadu. – „Velice dobře, on rozuměl drobátek česky a já jsem uměl trochu francouzsky.“ – Ty velké pak myšlenky o veliké budoucnosti ševců měl on vlastně od tohoto velikého francouzského mistra. Dobře však sám všechno prozkoumal a nabyl o všem plné jistoty.

Ševci to jsou, kteří dají světu zcela novou tvářnost. Všecko se zajisté k tomu nese, že budou bydlet na celém světě **všickni** lidé obutí.

Paříži už teď není žádných bosých lidí. To byste se nahledali, kdybyste tam chtěli najít neobutého uličníka.

Nuž, představte si všechnen svět **obutý**. Víte, co to bude znamenat? To musíte mít na mysli, jaký vliv mají na člověka boty. Dobré boty dělají člověka **mužem**. Neboť to, co má člověk na nohách, rozhoduje o celé jeho náladě a o všech jeho snahách. Výborná nová pérka vzpruží celého člověka. Podle toho člověk vykračuje a podle toho dopadá vše ostatní. A myslíte, že něco dlouho obstojí, co ani dobře nestojí? – Když pak všechnen svět námi bude obutý, pak bude **svět zcela jiný**, a jaké to slavné postavení bude tu mítí švec!

Tu pak se dali roznění ševci do takového potlesku, že bylo konec řeči. Nosití mladého Kryšpína na rukou a provolávali slávu veliké budoucnosti ševců.

Při vycházení pak v tlačenici potkal doktor faráře. – „Jak se vám líbí mladý Kryšpín, pane faráři?“ – „Pane doktore, vám se asi líbí ztřeštěnci. Viděl jsem, jak jste i vy tleskal srdečně.“ – „Arciže. Já Kryšpína obdivuji. Kdybyste vy byl tak nadšený pro své věci duchovní a já pro své věci lékařské, jako tady ti ševci jsou nadšeni pro své ševcovství, věru, mohli bychom i my mluvit o velké budoucnosti vědy a církve. Mně ta přednáška posloužila. Nepochybuje o tom, že mají velkou budoucnost dělníci, kteří jsou pro svou práci takto nadšeni.“

„Ale, tatínku.“ zvolal jeden Brouček, „jak to ten mladý Kryšpín udělá, když hoši **nebudou chtít** chodit v jeho botech a střevících? Já bych se nedal about.“ – „Máš pravdu. A kdože by v těch pěkných pérkách chtěl nakládat hnůj? Ale on snad jenom myslí, že nastanou

světu *lepší* časy. Teď prý mají mnozí lidé hlad. Když je tedy Kryšpín nejprv nakrmí, pak oni se mu třeba dají about.“

Pohádka o tom, jak se hloupý Honza stal doktorem filosofie

Ať už jinak cokoli zavínil, – že se stal doktorem filosofie, za to hloupý Honza nemohl. On na to nikdy nepomyslel a ani ve snách se mu něco takového nezdálo. Nebylť on z těch hloupých Honzů, kteří se narodili na zastrčených vesnicích. On se narodil v hlavním městě, ale za to on také nemohl. Kdokoli se naň podíval, hned si v duchu řekl: Jestli tento Honza něco promluví, jistě to bude velice hloupé.

Jenže Honza měl mezi jinými i tu dobrou vlastnost, že ústa tak hned neotevřel. Když něco řekl, tak to bývalo skutečně hloupé, ale on v tom byl celkem velice zdrženlivý. Jeho rodičové nebyli právě chudí, ale když viděli, že beztoho z něj nic nebude, tedy ho do studií nenutili. Vychodil si tu nejnütnější školu, uměl číst, ač ne právě velice plyně, obstojně se i podepsal a číslice nepřiliš velké uměl dohromady počítat. Ale už násobit a dělit dobře nedovedl. Však on to nepotřeboval. Rodičové nemohouce se na něj spustit, do krámu ho ani nepustili. Toulávalt' se po městě, prohlížel si lidi a hovada, byl vždy slušně oblečený, a nikdy se venku nedopustil nějaké neslušnosti. Velice mnozí pak ho znali jakožto hloupého Honzu.

A co se nestalo. Umřel při universitní knihovně bibliotékář Dr. Prášek, mělot' pak se uprázdněné jeho místo znovu obsadit. Uchazečů bylo 99. Konečně se pak v úředních novinách četlo jmenování nového universitního bibliotékáře, z těch 99 uchazečů však to nebyl žádný. Kdo to byl? – Byl to hloupý Honza. – Ale není možná! – Tak jich volalo mnohem více než 99 a žádný tomu nechtěl věřit. Ba ani sám Honza tomu nevěřil. A cože prý by on tam dělal? – Veřejně se proti tomu nedalo mluvit, ale hlavy se všudy strkaly dohromady a obecné mínění mělo ten smysl, že se na nejvyšším místě stal jednoduše omyl.

A co by ne! Jinak by se byl Honza nestal bibliotékářem. Ale oni ho bibliotékářem *jmenovali a on byl* bibliotékářem, a universita už dávno tak výborného bibliotékáře neměla. Však se to pak ukázalo. Do úřadu ho vlastně uvedla jeho matka a ta měla zdravý a dobrý rozum. Nejprv se sama dobře přeptala, koho bude mít Honza pod sebou a naučila ho, jak se má k nim zachovat. On si každého z nich povolal do své kanceláře, a řekl mu, že ho bude mít rád, bude-li on mít bibliotékáře rád, a že bude mít ve svém oboru úplně volnou ruku, pokud si bude dobře počínat.

A tak to pěkně chodilo od začátku až do konce. Honza věcem nerozuměl, ale nikdy nepřekážel těm, kteří jim rozuměli. Počínali si pak oni každý ve svém úplně samostatně. Bývali vždycky na minutu na svém místě, protože sám Honza chodil pravidelně jako hodiny. – Sumu každoročně na pořízení nových věcí povolenou měli určitě dle odborů rozdělenou a každý si pořizoval, čeho skutečně potřeboval. Tu pak arci Honza drobátek hověl své **jediné** velké ideji. Bylť kdesi četl, aneb jen zaslechl, že za starých časů přišla jednou k nějakému králi jakási Sibyla, nabízejíc mu na prodej staré vzácné rukopisy. Ale on byl hloupým a dával jí za ně málo. Ona odešla a víckrát nebylo o rukopisech slyšet. Tu pak sobě Honza uložil, že bude moudřejší a že bez dlouhého smlouvání staré rukopisy koupí.

A tak on to skutečně dělal a koupil za drahé peníze mnoho starých rukopisů. Sibyla sice k němu nikdy nepřišla, ale on nepochyboval, že i z toho, co se mu podařilo koupit, bude svět mít jednou zisk veliký.

Ale teď to hlavní: On se stal i doktorem filosofie. – Jak to přišlo? – Za to on zas nemohl. Neboť za to žádný člověk nemůže, když jest jmenován ať už doktorem anebo svatým. S ním pak to šlo tak: Poněvadž bibliotékaři od starých časů bývali vždy doktoři filosofie, měli dobří lidé za to, když jest Honza bibliotékařem, že musí býti také doktorem filosofie, a jinak mu neříkali a nepsali než Dr. Honza.

Všichni pak na ten název tak navykli, že i shora začali bibliotékaře pravidelně nazývat Dr. Honzou. Pak on arci zcela správně za to měl, že jak ho nahoře udělali bibliotékařem, tak ho jmenovali i doktorem. Psával se poslušně Dr. Honza, aniž kdy o tom přemýšlel, co to dál znamená. Vypadalť pak až do své smrti vždy tak hloupě, že každý čekal něco velice hloupého, jak jen se ústa jeho otevrou. Měl však on tu velkou ctnost, že ústa zřídka otevřel.

Funus měl, jaký bibliotékaři mívají, a jeden z jeho podřízených se opovážil nad hrobem říci, však že **takového** bibliotékaře tak hned míti nebudou. A neměli. Nástupcem Dr. Honzy byl Dr. Mastička. Za něho chodilo všecko jinak; i on sám tak pravidelně jako hodiny nechodil. Říkalo pak se mezi jiným: Dr. Honza dával dobré peníze za ničemné rukopisy, a Dr. Mastička nabízí za dobré rukopisy ničemné peníze.

Jeden Brouček se pak ptal: „Tatínku, pročpak se hloupým lidem říká Honza?“ – „Milý Broučku, já myslím, že jsou všickni lidé Honza jako Honza a jen aby se nepletli, říkají někomu **hloupý** Honza.“

Pohádka o tom, proč Katuše nechala panské služby

Katuše sloužit nemusela, ale ona vždycky toužila po dobré službě ve spořádané panské rodině v hlavním městě. Její otec byl zámožný rolník v horách, který si hlavně hleděl mlékařství. Držel asi třicet dojných krav a měl většinu svých pozemků obrácenou ve výborné pastviny, tak rozdělené a ohrazené, že krav nikdo nepásl. Jen se po nich všickni ohlíželi. Děti měli dvanáct a Katuše byla mezi prostředními. Byla velká a silná, při tom úhledná a velice dovedná. Školu vychodila s výtečným prospěchem a jeden rok vypomáhala hloub v kraji své tetě, manželce panského revírníka. Ta bývala dlouhá léta u hraběnky komornou a ona to vlastně Katuši nasadila do hlavy, že si přála jít do panské služby.

Otec tomu nechtěl rozumět. Mělt' on své děti všechny rád a měl pro ně chleba i práce doma dost; nad to pak, – ale věděla to jenom jeho žena, – měl on Katuši ze všech dětí nejraději. Připadala mu ona mezi druhými jako královna, a zdálo se mu, že i celé jeho stádo si jí více váží nežli druhých.

Tu pak přišel od revírnice dopis. Našlo se v městě u panské, tiché, bohabojné rodiny velice výhodné místo, jaké se tak hned nenajde, a ti v městě si podle toho, co o Katuši slyšeli, také velmi velice přáli právě takovou Katuši, třeba by ještě vycvičena nebyla. – A co udělala Katuše? – Pověsila se otci na krk a tak dlouho mu na krku visela, až mu nic jiného nezbylo než přivolit, aby šla do města do panské služby.

Mělat' pak Katuše ve stádě dvě krávy zvláště zamilované. Jedna se jmenovala Malena a druhá Srna. Byly obě šťastné, když Katuše jen se na ně pěkně podívala. Když pak jim položila rámě na šíji, aneb si dala i ruku líznout, připadala si Srna i Malena jako někde nedaleko ráje.

„Srno, Maleno, já už v pondělí pojedu. Musíte se s druhými dětmi beze mne obejít.“ – Srna i Malena zdvihly hlavu od země a přežvykující trávu, dívaly se udiveně na Katuši: „Co to nemoudrého ta moudrá děvečka povídá!“ – A pásly se dál. V pondělí pak ráno šla Katuše s otcem rozloučit se s kravami.

Srna i Malena hned zvedly hlavu a přežvykovaly. „Co to té dcerce napadá! Vždyť dnes není neděle, a ona má nedělní šaty.“ – A arci byly velice rády, když jim Katuše hladila rukou šíji a nechala jim ji i líznout. Ale když na konec pravila: „Tak, kravičky, já se s vámi loučím, mějte se tu dobře,“ ony tomu nevěřily. „Co to ta osůbka povídá! Vždyť v tom není žádný rozum.“ – A ony se pásly a ona jela daleko, daleko do hlavního města.

I byliť doma bez Katuše. Co to pro otce znamenalo, to věděl jenom otec. Scházela mu Katuše na všech stranách a on jen proto nikomu nic neřekl, že byl starý voják. Nejhorší to bylo asi po čtyřech nedělích. Šel se podívat po kravách a zdálo se mu, že Katuše kráčí podle něho. Když ho Srna a Malena uzřely, zvedly hlavu, zadívaly se na něho a obě zabučely. On jim dobře rozuměl a měl se co držet, aby neřval.

Byl pak podzim, pastva brzy na to přestala a do jara všickni přivykli na všecko. Zvláště pak Katuše. Ona si to chválila od začátku do konce. Bylať ona v pravdě ideální panská. Taková poctivá, a tak ráda sloužila a tak ráda se učila. Kuchařka ji měla ráda, komorná jí velice přála, paní si jí velice vážila a čítala s ní a vykládala jí Písmo, a slečna byla do ní zamilována jako do nějaké přítelkyně. Čas ubíhal jako voda. Pominulo léto, dokonala se druhá zima a zas se kvítečko ukazovalo po zemi a čas prozpěvování přišel. Katuše psávala domů každých čtrnáct dní a vypisovala vše dopodrobna, ale otec si konečně přál něco víc. Že aby si Katuše vzala na několik neděl dovolenou.

Páni se toho poněkud zalekli, poněvadž byli současně skrze revírnicki slyšeli, že se otcovi po Katuši stýská velice. – „Ano, ty slibuješ, že zas přijedeš,“ pravila slečna. „Ale až budeš doma, řekne otec, že tě víckrát z domu nepustí.“ – Katuše se usmála. „Kdyby slečna věděla, co já dovedu!“ – „A co dovedeš?“ – „Až se mne tatínek nasytí, já se mu pověsím na krk a budu mu viset tak dlouho na krku, až mně povolí, co si přeji.“ – „Nu, dobrá. Uvidíme.“ – Loučili se jako by na několik málo neděl a upřímně to mysleli všickni, ale bylo to navždy.

Katuše dorazila domů pozdě večer a šla hned spát. Ráno pak po snídani šla se, po více než půl druhém létě, přede vším podívat na milé krávy. Otec šel s ní a byl celý šťastný. Ta Katuše kráčela zas skutečně vedle něho, kterou si tak často v duchu vedle sebe myslel. Krávy se pásly až u zadní ohrady, ale hned je oba zpozorovaly všechny.

Srna a Malena náhle zdvihly hlavu a hleděly udiveně před sebe. Nejprv udělala Malena dva nebo tři kroky kupředu a zastavila se, jako by v pochybnostech. Ale tu Srna zařvala a rozběhla se ke Katuši. Ona ji poznala. Už jest u ní a líže jí ruku. Ale už jest tu i Malena. Katuše pak položí levé rámě Srně na šíji a dá se do náramného pláče.

Tím bylo rozhodnuto všecko. Třetí den psala Katuše svému panstvu velice zdvořilé psaní, děkovala za všecko a omlouvala otce i sebe. Udělalať to Malena a Srna.

„Cožpak si kráva tak dlouho pamatuje dcerku? Tot' jest jen pohádka!“ pravil jeden Brouček. – „Ne, já nemyslím, že jest tohle pohádka,“ odpověděl tatínek. „Já myslím, že jest to skutečná

historie.“ – Než co řekla k tomu maminka? „Ale ve skutečné historii by snad byli měli nejen otce, nýbrž i matku.“ – „Bodejt', měli. Ale lidé to rádi tak dělají, že často není matku ani vidět.“

Pohádka o třech starých koťatech

Kde se vzala před nádražím v parčíku na trávníku, žádný nevěděl. Musela přijet z dalekých, cizích krajů. Vypadalať rozkošně, jako malovaná. Každé mělo červenou kravatu a bylo takové pitvorné a dovádivé. Jeden pohyb byl krásnější než druhý, a všechno bylo pouhý rozmar a samý úsměv.

Nejprv se kolem nich sběhly děti, pak i lidé dospělí. To bylo divení a všelijakých poznámek! Ale teď se sbíhaly i kočky. Nejprv na ně hleděly z daleka, nemohouce se ve svém udivení ani vzpamatovat. Až pak se našel pěkný mladý kocourek. Jmenoval se Dr. Kot. Ten nemoha se udržet, skočil mezi ně.

„Vítejte, koťátka. Copak se to s vámi stalo?“ – „Vítejte! Copak my jsme jaká koťátka? My jsme dospělé panny. A s námi se nic nestalo.“ – „Vy že *nejste* koťátka? – A vždyť přec musí nebýt s vámi všechno v pořádku.“ – „A co by nebylo s námi v pořádku?“ – „Vždyť vy žádná nemáte ocas. Copak se to s vámi stalo?“ – „S námi se nic nestalo.“ – „Tedy se s vašimi ocasy něco stalo. Vy jste je přec musily ztratit.“ – „My jsme žádný ocas neztratily, protože jsme nikdy žádný ocas neměly.“ – „Vy že jste nikdy žádný ocas neměly? Odkudpak vy pocházíte?“ – „My pocházíme z ostrova Man. U nás žádná kočka nemá ocas.“ – „A pročpak u vás žádná kočka nemá ocas?“ – „Protože u nás nejsme tak zpozdlé, abychom měly ocasy. Povězte vy nám napřed, proč vy zde ocasy *máte*.“ – „Proč my zde máme ocasy? To já věru nevím. To mi ještě nikdo nepověděl a nikdo se na to neptal.“ – „Tak se na to ptáme my. My u nás proto žádná nemáme ocas, protože ho není žádná potřeba.“

Kocourek se poroučel a letěl domů k mámě a k druhým přátelům. „Proč my máme ocas?“ Tak on se ptal každého. Někteří se usmáli. Jiní ho škádlili: To že se nesmí nikdo ptát, a že aby byl rád, že ocas má. Ale žádný nevěděl, proč oni vlastně mají ocas. Za nějakou pak hodinu nebylo v celém městě kočky, která by nebyla slyšela, že přijely bez ocasů tři slečny-koťata, a která by si nelámala hlavu, proč vlastně u nich všechny kočky mají ocas.

Večer pak byl kočičí sněm na obecním špýchaře. Kdo jen mohl, každý přišel. – Dr. Morous předsedal, mladý Dr. Kot měl první slovo. Vykládal s velikým obdivem, co viděl a slyšel na vlastní oči a uši. Takové krásy zde ještě nebylo. A tam na tom ostrově jsou napořád tak

pokročili, že vůbec ocasů nemají, protože jsou ocasy zbytečné. On pak že má slečnám přinést odpověď, proč oni zde *mají* ocas.

„Nač máme ocas?“ volal jeden starý kocour. „To já vám povím. Když jsem já byl v mladších letech a neměl jsem co dělat, já jsem si s ocasem *hrál*. Ocas jest na hračku.“ – „Inu ano,“ odpovídal kocourek, „hrát si můžete s leda čím, ale na to ocas není. Tam v té pokročilé zemi mají *lepší* hračky.“

„Já vám povím, co já myslím.“ volal jiný. „Náš ocas jest *pro parádu*.“ – „Pro parádu?“ volali druzí. „A ještě vám tu vaši parádu nikdy nepřiskřípli?“ – „Inu, přiskřípli. To si musíme dát pozor.“ – „Dobrá,“ odpovídal kocourek. „Ale pak bychom měli o jednu starost méně, kdybychom ocasy zahodili. – A vy chcete mluvit o *parádě*! To byste dřív musili ty slečny vidět, jakou ony bez ocasů dělají parádu.“

„To dobře. – *Vidět!*“ zvolal jeden z těch nejchytřejších. „Mně se pořád zdá, že se to s těmi ocasy má nějak jinak. Zdali se ony bez ocasů *narodily*?“ – „A jak byste se hodlal přesvědčiti?“ – „Kdybyste je zítra pozval mezi nás, tamhle Dr. Macek by je prohlédl.“

A na tom zůstalo. Slečny si daly říci a druhý den se daly na špýcharu vynajít. Dr. Morous zase předsedal a požádal je, aby zaujaly přední místo vedle něho. To bylo vítání a obdivování! Bylyť ony roztomilé, měly červené kravaty, ocasy pak žádné.

Že jest to celé kočičí obci velkým potěšením mít ty vzácné hosty z té daleké pokročilé krajiny u sebe – tak je oslovil předseda. A že se, co se ocasů dotýče, vyslovila jistá malá pochybnůstka. A proto, že on prosí osvědčeného Dr. Macka, aby s laskavým svolením slečen vykonal žádoucnou obhlídku.

Dr. Macek, s brýlemi na očích, se zvedl, a celá kočičí obec byla v nejvyšším napětí. Slečny nevěděly, mají-li se ostýchat a brát to vážně, anebo se mají jenom usmát takovému podezření. Začaly se kroutit – a dělaly posunky, ale Dr. Macek na tu situaci dokonale stačil. Udělal každé slečně hlubokou poklonu, měl na obrátce obhlídku vykonanou, poděkoval za laskavé svolení, a vstal, aby co znalec podal kočičí obci obvodní svou zprávu. Bylo hrobové ticho: „Jest svrchovaná jistota, že všechny tři slečny narodily se bez ocasů a že pocházejí z rodu, který vůbec ocasů nenosí.“

„Výborně, výborně, výborně!“ Tak se volalo z mnoha stran. V zásadě pak byla věc vyřízena. Cítilo se všeobecně, že ocasů není žádná potřeba a že ta krajina jest rozhodně pokročilejší, v které kočky už dávno žádných ocasů nenosí. Mladý Dr. Kot pak se ihned vytasil s hotovým

návrhem: „Slavná kočičí obec se usnáší jednomyslně, že se ocasy dále nosit nebudou, jelikož jich není žádná potřeba.“

Mnozí souhlasili, ale přece bylo více těch, kteří se rozhodli pro návrh zprostředkující: „Slavná kočičí obec se usnáší, že není ocasů žádná potřeba a že má každý na vůli, buď si ocas podržet, anebo si jej dát uskřípnout.“

„Výborně, výborně, výborně!“ Tak volali na konec všickni. Mezi tím se ozývali hlasové: „A budem se mít *stejně* rádi!“ S tím pak se všickni valili k slečným koťatům. To bylo pozdravů a vítání a komplimentů! Ba, někteří se s nimi i objímali a líbali. Po všem měly slečny červené kravaty velice pomačkané a ucuchané, ale jinak se nikomu nestalo nic.

Broučci se velice smáli. – „A viděl jste kdy, tatínku, jakou kočku s uskřípnutým ocasem?“ – „I nechte je být. Však mají lidé horší přívěsky a ocasy, o nichž dobře nevědí, nač jsou. A nedají si je uskřípnout. Ale my, Broučci, my abychom vždycky krásně *svítli*.“

Pohádka o tom, jak se Mikeš učil v Praze koktat

Po dlouhých řečech si to konečně dopřáli a při jakési slavnosti zajeli si z Prostějovic až do Prahy, aby přece také něco viděli a zkusili – starý Mikeš, jeho žena Veruna a její sestra Eva z Nezamyslic. Mikeš na to ani nepomyslel, aby se v Praze učil koktat, ale tak to bývá, že se člověk učí ledačemu, nač původně ani nemyslel.

V tu první chvíli připadali si všickni tři v Praze jako omámeni. To vám byla tlačenice a hluk a lomoz k nepopsání. Oni neslyšeli svého vlastního slova, a aby se neztratili, drželi se všickni tři za ruce. Dál však v ulicích bylo to snesitelnější a Mikeš pustil ty tetky z rukou. To bylo ostatně to pravé jeho neštěstí. Obdivovali pak zboží v těch ohromných výkladních skříních a četli na všech stranách ty podivné nápisy.

Pojednou zůstal Mikeš stát. Podívejte se. Co to tamhle čtu? „*Zde se lze naučit koktat*.“ – A pod tím se četlo jméno jakéhosi doktora Fabingera. Všickni pak se usmívali. – „Oni se zde učí koktat!“ pokračoval Mikeš. „To bych rád věděl, nač oni se zde učí koktat! A jak oni to dělají?“ – „Víš co?“ řekla Eva. „Jdi a zkus. U nás je starostou pan Koktavý. Naučíš-li se koktat, udělají tě u vás také starostou.“

Všickni se tomu smáli, ale Mikšovi to pořád vrtalo mozek. Oni se v Praze učí koktat! A jak oni to dělají? – A tu se dostali mezi kanafasy a podobné věci. Tetky zapomněly na Mikše a Mikeš

zapomenul na tetky. Mělt' na myslí Dr. Fabingera a šel zpět, podívat se ještě jednou na ten podivný nápis. Bylt' on docela nový a jakoby na kvap pro ty mnohé hosty pořízený.

„V tom něco musí být,“ povídá si Mikeš a vkročí vraty do síně. Do oka mu padl nápis: „Dr. Fabinger v I. patře.“ – „Vida, to abych trefil.“ – A už se bral, jakoby nějakým duchem posedlý, po schodech vzhůru. Na těch velkých bílých dveřích zas nápis: „Dr. Fabinger: orthopedický ústav.“ Ano, dvěře se mu samy otevřely. Ve dveřích pak stojí sám Dr. Fabinger a táže se zdvořile, ale poněkud i uštěpačně: „Přeje si také pán učít se koktat? Račte vkročit.“

Mikeš vkročí a bere se za Dr. Fabingerem. „Pane doktore, nač vy se zde v Praze učíte koktat?“ – „I za našich dnů velice mnoho pánů koktá.“ – „A jak vy je učíte koktat?“ – „Tomu pán nejlépe porozumí, když si nechá dát několik lekcí. Tady jest má účtárna. Jaké jest ctěné jméno?“ – „Mikeš z Prostějovic.“ – „A teď – jednotlivě stojí každá lekce 3 zlaté. Když se jich však zaplatí několik najednou, stojí druhá lekce jen 1 zlatý a každá následující už jen 50 krejcarů. Může tedy pán za 5 zlatých dostat 4 lekce, ač by jednotlivě stály 12 zlatých.“ – „Tak zapišme 5 zlatých.“

Mikeš zaplatil a doktor zapsal. Pak vkročili vedle do prostranného sálu. Vypadal jako tělocvična. Od vysokého stropu viselo mnoho provazů s železnými kruhy. Doktor vybral dva blízko sebe visící. – „Tak, pokud nás nikdo nevytrhuje, račte jednu nohu vstrčit do tohoto kruhu, a druhou do druhého. – Dobrá. Teď držet rukama ty dva provazy dohromady. – Tak. A aby pán nespádl, takhle ho pasem přiváží k provazům. – Výborně. A když já teď provazy dobře zkroutím, uvidí pán, jak se mu zkroutí i řeč.“

Tu pak doktor točil Mikšem pořád na jednu stranu, až byly provazy co nejvíce napnuty. – „Teď, prosím, pozor!“ – Tu doktor Mikše pustil a sám rychle odskočil. Mikeš se v prudkém víru točil tělocvičnou, až se mu v očích jiskřilo, a on ještě bil hlavou a tělem do ostatních provazů. Bylt' pak celý bez sebe, když se přestal točit

„To byla, prosím, první lekce. Co tomu říká pán?“

„Kdy – kdy – kdy,“ a zatím nemohl Mikeš více ze sebe vyrazit „Kdybych – se – mohl – vzpamatovat“ – A když se po dlouhé chvíli vzpamatoval, koktal dál: „Já – já – já už – nechci – víc – koktat“ – „Ale pán by se dobře učil. Může si ty ostatní lekce nechat i na některé jiné dny.“

Mikeš byl rád, když byl rozvázaný, a aniž by doktorovi poděkoval, spěchal po schodech dolů. Napadlo mu: Což jestli se tetky ztratily? – Ale na štěstí tetky byly dosud u kanafasů. Už toho měly celé rance a pořád ještě kupovaly. – „Však už tamhle Mikeš jde,“ povídala Eva. – „Nu, už umíš koktat?“ – Ale Mikšovi nebylo mnoho do řeči a vůbec už z Prahy mnoho nebylo. Ty

ženské si ještě to a ono prohlédly, ale jemu ta první lekce pokazila všechno. Stále na to naléhal, aby už jeli domů. A tak jeli domů, a byli rádi, že jsou zas doma.

Ale pohádka ještě není u konce. Za některý den přišel na obecní úřad velice uctivý dopis od Dr. Fabingera. Že ho nedávno poctil jeden pán z Prostějovic návštěvou, jehož jméno on zapomněl. Že mu však na tom jméně v jisté důležité sporné věci mnoho záleží. Jmenovitě pak, že by velice rád věděl, zdali ten pán, dříve než ho navštívil, neměl rozmluvy s Dr. Opletalem.

Dr. Fabinger totiž nejen všelijak zkřivené lidi napravoval, on léčil i koktání, ač Dr. Opletal říkával, že naopak koktaví se tam jen ještě lépe naučí koktat. A když se ta posměšná tabule objevila na jeho domě, Dr. Fabinger měl za to, že mu ji tam pověsil Dr. Opletal, ano že mu mimo jiné toho pána z Prostějovic poslal do domu.

Starosta arci hned věděl, že se rozumí Mikeš, a hned toho byly plné Prostějovice, jaké má Mikeš v Praze známosti. Mikeš byl však velice zdrženlivý a diktoval obecnímu jen to nejnnutnější do pera: Že Dr. Opletal s ním neměl žádné rozmluvy o Dr. Fabingerovi. Konec však byl ten: Když se za týden obnovovalo představenstvo obce, byl milý Mikeš jednohlasně zvolen za starostu. Bylo to jedině proto, že se v Praze učil koktat.

Všickni Broučci se srdečně smáli, mladí i staří. „Jest to k neuvěření, jak jsou lidé hloupí,“ řekl Brouček. „Když by šlo o to, co by jim dobře posloužilo, budou jako slepí a brkajíce o to, nenajdou to ani za týden. Ale co jest jim ke škodě, vlezou oni do toho na obrátce, byť to bylo pode třemi zámky.“ – „Ale tak hloupého Mikeše si, tatínku, přec jen neměli brát za starostu!“ – „A co by ne! Pomyslili si: Však Mikeš není hloupější než druzí. A aspoň byl v Praze.“

„Ale, tatínku, zdali jest to možné, aby starý člověk najednou koktal?“ – „Jak by nebylo, když se tak velice lekne, že jest celý spletený. Já jsem byl jednou na konventě a tu začal předseda z čista jasna tolik koktat, že mi ho bylo líto. A mnozí mluví velice plynně, když se jedná o věci světské, ale ihned začnou koktat, když mají mluvit o tom, co by se Pánu Bohu líbilo.“

Pohádka o tom, čeho se hloupý Honza nejvíc bál

Okresní sudí, jsa těmi dlouhými soudy celý zmořený, udělal si za pěkného červnového jitra výlet, sám a sám. Jel několik stanic drahou do hor, a pak se pustil pěšky údolíčkem po potůčku vzhůru. Připadal si jako ptáče z klece, které zase volně poletuje, a zapomenul na všechno. Tu pak vidí před sebou nad potůčkem ležet v trávě silného hochu. Vyhříval se na sluníčku. Právě nad ním vyčníval ze stráně kus skály; na ten si sudí sedl.

„Dobrý den, synku. Copak zde děláš?“ – „Také vám dej Pán Bůh dobrý den. Pasu kozy. Copak je nevidíte tamhle za vodou u březí?“ – „Vidím. A jakpak se jmenuješ?“ – „Já se jmenuji Honza z pazderny.“ – „A komupak ty kozy paseš?“ – „Sobě je pasu. Já jsem je zdědil po své mámě.“ – „A jinak nic neděláš?“ – „Co bych ještě dělal?“ – „To nezbohatneš.“ – „Však toho já se nejvíc bojím.“ – „Ty že se bojíš, abys nezbohatl? Proč by ses toho nejvíc bál?“ – „To bych se teprv natrápil, kdybych opravdu zbohatl. Už jsem toho zkusil dost.“

„Copak jsi zkusil?“ – „Copak jste neslyšeli o tom mém dědictví? Umřely na Krůni má stará tetka, a poručily mi sedmdesát pět krejcarů. Žádný to však nechtěl věřit. Každý tvrdil, že jsem zdědil sedmdesát pět zlatých.“ – „Ale to tě přec netrápilo.“ – „Jak by netrápilo! Teď nastalo mé trápení! Já zůstávám s této strany, tamhle v pazderně. Naproti za vodou v chaloupce zůstávají Neřádovi. Mají dvě roby, Verunu a Káču. A teď oni mi nedali pokoje. Když mám dvě kozy a 75 zlatých, abych si tu jednu robu vzal. A všady na mne čekali a pořád na mne křičeli staří i mladí, že si jednu musím vzít.“

„A proč sis jednu nevzal? Měl by ses mnohem lépe.“ – „Krásně bych se měl lépe! Kozy by mně vzali a peníze také a pořád by mne posílali do lesa na dříví.“ – „Copak ty nechodíš do lesa na dříví?“ – „Chodím, ale jenom pro sebe. Co bych já chodil starým Neřádovým a robám na dříví!“

„A jakpak ses těch Neřádových zbavil?“ – „Když mi nic jiného nezbyvalo, tak jsem jim ukázal, že mám jen sedmdesát pět krejcarů. Pak oni mne už nechtěli. Ale trápení ještě nepřestalo.“ – „Jaké trápení?“ – „Inu, to víte, když má člověk v kapse peníze, kterých nepotřebuje, tu se o něj pořád něco pokouší.“

„A copak se o tebe pokoušelo?“ – „Pořád se mi chtělo jít do hospody. Když tam jdou druzí, abych si tam také zašel.“ – „A byl-lis také v hospodě?“ – „Asi třikrát jsem šel okolo a díval jsem se tam oknem, ale ta vzpomínka pořád na mne chodila.“ – „Jaká vzpomínka?“ – „Máma, než umřely, mi jednou povídaly: Janičku můj, než bys byl takovým ožralcem jako druzí, hod' peníze raděj do rybníka.“

„A jaks to udělal?“ – „Abych se toho trápení zbavil – od nás se jde po hrázi do hospody – když jsem se od hospody vracel, já jsem hodil peníze do rybníka.“ – „A cožpak tě tvé peníze netáhnou do hospody?“ – „Ba že netáhnou. Vždyť je potřebuji.“ – „A čímpek se živíš?“ – „Mlékem a chlebem!“ – „Ano, ale kde vezmeš peníze na chléb?“ – „Když už nemám, začnu dělat pometla. A vždyť mívám kůzlata, třeba čtyři.“

Tu začal sudí otvírat svou tašku. – „Jestli bys se mnou něco pojedel?“ – „A co bych nepojedel?“ – Sudí mu dal čtvrtku kuřete. – „Jedl-lis už někdy smažené kuře?“ – „To jsem ještě nejedl.“ – „Vidíš, jak se mám dobře, že mám ženu.“ – „Však by vám to Veruna nedala, ani Kača.“

Ještě dostal Honza dva koláče, a když je jedl, dobře si sudího prohlížel. – „A kdopak vy jste?“ – „Já jsem z města sudí.“ – „Sudí? Ale snad mne nedáte zavřít?“ – „Pokud nebudeš chtít zbohatnout a nebudeš chodit do hospody, snad ne. Měj se tu dobře.“ – „Také se mějte dobře, a Pán Bůh vám zaplat' a naděl.“

Tu pak se dal Honza do hlasitého štkaní. Sudí se obrátil. – „Copak pláčeš?“ – „Vy jste lepší než ti druzí.“ – „Jen buď také hodný a těm Neřádovým přece někdy dones dříví.“ – „No, no. Však donesu.“

Sudí se bral dále po potůčku. Připadal si jako ptáče z klece, které zas volně poletuje, ale na Honzu zapomenout nemohl, a bylo mu měkko po celý den. Když pak slunko zapadalo, byl zas doma ve svém pokoji. Panička kryla sama stůl a on seděl v židli, vypravoval jí svou historii. Když pak slyšela, co mu na konec řekl Honza, dala se také do pláče.

„Ty – ty jsi taková jako ten Honza.“ – „A ty jsi takový, jak to Honza povídal,“ řekla ona. Vzala ho okolo krku a vtiskla mu na čelo políbení. –

Broučkům se to líbilo. – „Co budou ti Neřádovi říkat, až jim Honza dříví přinese!“ – „Však jim mohl těch 75 kr. také dát.“ – „Tak velice on jim nepřeje. Ale lépe, že je hodil do rybníka, než aby byl z něho ožralec.“

Pohádka o tom, jak se stará Bradáčka dělila se synem o dukáty

Bradáčovi nebyli zámožní. Měli sousedské místo, které tak právě stačilo na slušné jejich vyživení. Ponejvíc si je obdělávali sami, Bradáč, Bradáčka a syn. Zapřahali krávy a jen ve žních někdy někoho přijednali.

Každý věděl, že nemají u nikoho půjčené peníze, ale každý také věděl, že má starý Bradáč dukáty. Kolik jich má, to žádný nevěděl, snad ani Bradáčka. Když kdo přišel z mladších lidí, aby mu pantáta ukázal dukát, tu on rád otevřel truhlu a vyňav dukáty, dal jeden hostovi i do ruky, ale vždycky jenom jeden a nikdy více, ač každý viděl, že jich má v papírku ještě několik.

A arcíže měl každý dukát svou dlouhou historii. Bradáč byl dlouhá léta na vojně a musil si tam podle všeho velice statečně počínat. Nejen že si svých vojenských věcí znamenitě hleděl, on

také, na příklad, skočil za dítětem do rozvodněné řeky, a když je na břeh vynesl, ukázalo se, že to bylo dítě jeho vlastního majora. On pak se na své dukáty díval tak, že jest to jeho záloha, až kdyby Pán Bůh na něj něco mimořádného dopustil. Pán Bůh však nic takového na něj nedopustil.

On nikdy nezastonal, až jen několik málo dnů před samou smrtí. Cítil' dobře, že čas jeho rozdělení nastává. Otevřel pak truhlu, vyňal šátečku s dukáty a tak, jak je měl zabalené v papírku, odevzdal je Bradáčcevi přítomnosti synově, řka: „To bude teď tvá záloha. Synovi z toho dáš, co budeš chtít.“

Byl pak pohřeb a asi za čtvrt roku po pohřbu byla svatba. Ženil se mladý Bradáč a stará Bradáčka byla s tím úplně dorozuměna. – Koho si bral? – To by si byl nikdo nepomyslil, ale stará Bradáčka si to potajmu dávno přála. Vzala si ho naproti domařova nejstarší dcera. Ona nebyla přespříliš krásná, on pak byl úhledný, dobrácký synek; měl místo, až na tu matčinu výminku, úplně čisté, a také se vědělo, že oni mají dukáty.

Bylot' pak to s těmi dukáty tak. Když bylo po pořádnosti a když už měli i všechny poplatky zapravené, tu se jednou mladý Bradáč na matku usmál: „Maminko, s těmi dukáty jak že to uděláme?“ – A za chvíli do- ložil: „Jeden snad mi přece dáte?“ – Bradáčka byla zamyšlena. Onť se jí byl už zmínil, že ti naproti, hned jak k nim začal chodit, mluvili o dukátech. Konečně pak řekla: „Ano, jeden ti dám.“ – A hned mu také jeden dala a on s ním hned byl naproti.

Lehounce pak se to dále podalo. Domařova dcera šla na dukát jako na lep. A když už měli ruku v ruce, on jí dukát dal. – „Maminko, Terezka si mne vezme a oni mi ji dají.“ – Bradáčka to ráda slyšela. – „Ale, maminko, vid'te, že jí jeden dukát také dáte. Ona by z něho měla velikou radost.“ – Bradáčka byla zamyšlená, ale konečně řekla: „Tak já jí jeden také dám.“ – A hned jí jeden dala a ona měla velikou radost.

Při svatbě se ti naproti o věně ani nezmínili – Že až prý někdy – ale svatbu, že jí vystrojí, jak strojí svatbu domaři. Bradáčka pak byla i s tím vším spokojena úplně. Hostí bylo velice mnoho sezvaných, a když už měli jít do kostela, i cože si to nevěsta smyslila!

„Maminko, Terezka myslí, že by pan děkan měl velikou radost, kdybych mu dal od oddavek dukát a že by to všickni rádi viděli.“ – „I pan děkan?“ zvolala Bradáčka. „Tak mu dej svůj. Anebo ať mu jej dá Terezka.“ – „Ale, maminko, to víte, že se na svatbu potřebují peníze. Sama jste povídala, že se člověk jen jednou žení. My už dukátů nemáme.“

Bradáčka se zamyslí. Až pak řekla: „Když by to tedy všickni rádi viděli, já ti dukát dám.“ – A dala mu dukát. A bylo po oddavkách a pan děkan dostal dukát a měl z něj radost a všickni to rádi viděli.

Jak to jinak po svatbě chodilo, to sem nepatří. Zde se stará Bradáčka dělí se synem o dukáty. V jedné věci však to i tam chodilo, jak to obyčejně chodívá. Asi za rok se mladým Bradáčovým narodilo dítě a mělo být pokřtěno. A co tu vyšlo najevo! Pan kaplan už měl dávno i s mladými Bradáčovými i s panem děkanem ujednáno, až se to dítě narodí, že je pokřtí on. O dukátě nebylo sice ani zmínky, ale tak se tomu rozumělo.

Kmotři už čekali, ale do kostela se pořád ještě nešlo. Inu, když Bradáč neměl dukát, na který se pan kaplan tolik těšil. Až když už byl svrchovaný čas, obrátil se Bradáč k matce: „Maminko, pan kaplan se těší, že dostane dukát. Proto on si to už dávno vyjednal, že on vašeho vnuka pokřtí. Jak to tedy uděláme?“

Bradáčka byla dlouho zamýšlena. Konečně pak řekla: „Tys neměl lidem o dukátech říkat nic.“ – „Ale, maminko, vždyť všickni o nich věděli bez našeho říkání. A když má pan děkan dukát, nedivte se, že pan kaplan chce jej také mít.“ – Bradáčka si už jen zhluboka oddechla, otevřela truhlu a dala synovi dukát. Pan kaplan velice rád jejího vnuka pokřtil a měl z dukátu radost.

Uplynulť pak od té doby asi čtvrt roku. Už bylo po Šimona a Judy, fičel studený vítr a stará Bradáčka seděla na stoličce u kamen. Syn chodil sem tam po jizbě. Matka dobře pozorovala, že ho něco svírá, ale nemluvili nic. Konečně se syn u matky pozastavil: „Maminko, já opravdu nevím, co si počnu. Ten zimní oděv musím koupit a já nemám ani krejcaru. A co by řekli lidé, kdybych ještě odkládal?“

Bradáčka zavzdechla, ale neříkala nic. – „Maminko, nechtěla byste mně, jak tatínek pravil, ještě něco z toho dát?“ – Bradáčka se ani nezamyslí. „Ale, synu, copak nevíš, že jsem ti z pěti dala čtyři? Už mám jen ten poslední.“ – „I vím, maminko, ale –“ řekl Bradáč, všecko však už ani neřekl. Bradáčka se velice dlouze zamyslí a on zas chodil sem tam po jizbě. Konečně ona vstala, otevřela truhlu, rozvázala šátečku, rozbalila papírek, dala synovi poslední dukát a neřekla ani slovíčka. Jen si papírek opatrně zas složila do šátečky a dobře v truhle zamknula.

A tak už byli o dukáty rozděleni. Ona se o nich ani nezmínila do smrti. Nejhuř s ní právě nebývalo. Chleba a mléka měla ona sdostatek, ale krejcaru mnohdy za celý rok neviděla. V prvních dobách ještě přišli někdy mladí lidé a přáli si vidět Bradáčovy dukáty. Tu ona, právě tak, jak to dělával její manžel, otevřela truhlu, a doznala, že už dukátů nemá, ale ukázala jim

aspoň od dukátů papírek. Později pak, když už se nikdo na dukáty neptal a když jí bylo o peníze nejhůř, otevřela si sama truhlu a prohlížela si od dukátů papírek.

Broučkům dělal největší radost ten papírek. Jeden však zvolal: „Tatínku, to byla ta stará přec jen blázínek!“ – Tatínek se usmál, ale neschválil to. „Ne tak, Broučku. Mladým se třeba řekne, že jsou blázni, aby si dali lepší pozor a nebyli blázni. Ale starým se tak neřekne, protože by to už beztoho nebylo nic platné.“

Pohádka o tom, kdo byl ten zbrklý kozel

Bylo to v pravé poledne za pěkného dne v červnu, když se vozilo seno. Na náměstí před Blažkovým domem stál prázdný žebřinový vůz s pavuzou, koně pak a čeládka byla u oběda. V prvním patře měli u Blažků jen jeden pokoj; ostatní část toho patra měla veliké zelené okenice a byl to vlastně seník. Když se seno skládalo, stál jeden čeledín v některém otevřeném okně a odbíral do náruče, co mu druhý čeledín na voze dlouhými vidlemi podával. Ta jedna okenice tenkrát zůstala otevřena, když oni byli u oběda a k oknu byl přistavený dlouhý žebřík, po němž čeledín dolů slezl.

Na náměstí bylo ticho. Málo kdo se venku ukázal, až pak vyšel z jednoho kupeckého krámu ševcovský učedník. Jakoby náhodou podíval se na otevřenou zelenou okenici, a co on to vidí v otevřeném okně?

„Lidičci, podívejte se! Tamhle nahoře v Blažkově okně stojí Křížův kozel a vybírá si seno!“ – A kde se lidičci vzali, to žádný nevěděl. Byl jich hned veliký zástup, mladých i starých, a pořád jich víc přibývalo. Každý žasnul. „I potvorný ten Křížův kozel, kde on se tam vzal!“

Kozel se nedal ani dost málo vytrhovat. Vybíral si uvnitř nejchutnější sousta a v okně je pojídal, prohlížeje si ten zástup a dívaje se po náměstí. Teď pak se dostavil v bílé zástěře s ocílkou po boku i řezník Roušar. Byl to nejtlustší člověk v celém městečku. Kozla hned poznal a dal se do velikého smíchu. – „To může pantáta Křížův brzy zbohatnout. Pustí on kozla Blažkům na půdu!“

„Ale vždyť on ho tam nepustil.“ volali druzí. – „A kde se tam vzal?“ ptali se jiní. – „Musil tam vylézt Blažkovým domem po schodech.“ – „Však proto! Oni nepustí do domu žebračka, nadto oni otevrou kozlovi, aby jim šel na seno!“ – „Tak tam musil kozel vyskočit“ – „Co vám to napadá! Do prvního patra žádný kozel nevyskočí.“ – „Tak on vylezl po žebříku.“ – „To nejspíš!“ volali mnozí a všickni se dali do smíchu.

Tu pak vzadu řezník Roušar spor takto rozsoudil: „Budete se dlouho domlouvat! Dejte pozor. Však tam kozel nezůstane. Až se nažere, půjde dolů. Pak budeme vidět, jak se dostal nahoru.“ – Někteří se tomu zas smáli. „Však proto! On vám půjde i dolů po žebříku!“ – Ale tu z čista jasna ta veselá historie dostala netušený obrat, který byl spíše do pláče.

S chumáčem sena v ústech díval se kozel po náměstí, když tam vzadu z ulice vidí přicházet hoch s kozou na provázku. A než by napočítal jeden, dva, tři, vyletěl on z okna přes prázdný žebřinový vůz, i v samém letu furianty hlavou toče a dopadl na zem u samého zástupu diváků. Mezi těmi se arci strhl hrozný poplach. Všickni honem ustupovali, když on letěl, a všickni padli na záda na jednu hromadu. Všecko pak se to svalilo na řezníka Roušara, protože stál vzadu.

Kozel zmizel s očí a bylo po komedii. Ale Roušar začal novou komedii. Museli ho zvedat, protože se nemohl postavit na nohy. Nejprv nemohl přijít kozlovi na jméno, ale pak si vzpomněl i na pantátu Křížova, a to že on si od pantáty nedá líbit. Takový zbrklý kozel má být doma zavřený a nemá se procházet po náměstí.

„Víte co, pane Roušar,“ zvolal jeden. „Kupte kozla od pantáty, a když vás kozel porazil, porazte vy kozla. Stáhněte mu kůži přes hlavu a rozsekejte ho na kusy.“ – Ale to se Roušarovi nelíbilo. – „S kozlem já nebudu mít nic, ale pantátovi já to ukáži, že takový zbrklý kozel se musí zavírat.“ – „Tak jen jděte k soudu. My vám všickni dosvědčíme, že jste se převalil a my že jsme se svalili na vás, když jsme utíkali před kozlem.“

A skutečně Roušar zadal žalobu a bylo stání. Dostavil se pantáta Křížův, Roušar a 25 svědků, ale sudí jich nepřipustil a vyřídil to velice krátce. – „Tedy pan Roušar má za to, že zbrklý kozel má být doma zavřený. Dejme tomu, že by to bylo po zákoně. Ale jak hodlá pan Roušar *dokázat*, že tento kozel jest zbrklý?“ – „Prosím, na to zde mám 25 svědků, že kozel skočil mezi nás z prvního patra.“ – „A to jest všecko? To udělá každý kozel. Tento pak kozel, když lezl na půdu, dal každému pokoj a nebyl zbrklý. Kdybyste si byl šel každý po svých, kozel by vám byl dal pokoj, i když skákal s půdy. On *nebyl* zbrklý.“ A bylo po soudě.

Nu tak, kdo byl zbrklý? A Broučci všickni volali: „Roušar byl zbrklý, Roušar a měl být doma zavřený a neměl se procházet po náměstí.“ A tatínek doložil: „Když si necháte okno otevřené a ještě přistavíte žebřík, pak vám každý kozel poleze na seno a i na jiné věci.“

Pohádka o tom, kdo se lekl, když se potkali hloupý Honza a vever

Potkali se na můstku nad potokem. Honza se nelekl. Už jest mu přes čtyřicet roků. Jenom se na vevera dívá: „Tohohle vevera jsem já ještě neviděl!“ – Vever pak jest mladý, ale také se nelekl. Jenom vskočil na topol, sedl na bobek a začal si Honzu prohlížet: „I toť jest nějaký podivný člověk!“ – Ale oknem se dívala Tekla a ta se lekla. Už jest jí let sedmdesáte, ale oko má bystré jako rys, a ihned postřehla, kterak se věci mají.

„Honzíčku, pěkně tě prosím, nelez mi za veverem na topol. Kdybys mi spadl, cože by z tebe bylo!“ – Tekla byla původně Honzíčkovou chůvou, teď pak jest ona jeho poručnice a matka, ba dobrý jeho anděl. Když rodičové umírali, oni jí ho poručili. „Dej, Teklo, na Honzíčka pozor, aby přece z něho něco bylo.“ – A všeckni lidé už dávno drží Honzíčka za hloupého Honzu, Tekla však nemá nejmenší o tom pochybnosti, že jsou všickni na omylu a že z Honzíčka přece ještě něco bude. Vždyť prý v něm něco jest, čeho v druhých není.

Jistě by byl Honzu žádný policajt nezadržel, aby nelezl za veverem na topol, když však Tekla úzkostlivě zvolala: „Honzíčku, pěkně tě prosím, nelez mi za veverem na topol. Kdybys mi spadl, co že by z tebe bylo!“ – Honza se už na vevera ani nepodíval a šel rovnou cestou domů.

„A byly má mamička hodny? A měly mne rády?“ ptal se zas Honza, jak on se vždy znovu ptával. – „O, byly ony velice hodny a měly tě rády, jak tě nikdo nemá rád.“ – „A tatíček mne měli také rádi? A byli hodni?“ – „Také tě měli velice rádi, a byli hodní a moudří. Vždycky říkávali, že z tebe něco bude – jenom abych na tě dávala pozor. Pěkně tě prosím, nelez za veverem na topol. Já se vždycky tolik leknu, že mi spadneš a že pak z tebe už nic nebude.“ – Na to Honza: „Však já už za veverem nepolezu na topol.“

Broučci se potutelně smáli. Jeden pak praví: „Prosím, tatínku, zdali přece z Honzy něco bude?“ – „A proč by nebylo, jestli v Honzovi něco jest? V kom něco jest, z toho i po letech vždy ještě může něco být. Když však v lidech a národech už nic není, pak z nich nikdy nemůže být nic.“

Pohádka o tom, proč se jednou kohout zbláznil

„Ale kohout se přece nikdy nezbláznil!“ – Ó, zbláznil, a byl to ten nejvydařenější kohout. Ohlašoval na minutu, kdy má slunce vycházet a nebál se ničeho. Ano, přál si velmi velice podívat se daleko do světa, i dál než druzí. Jeho pán se jmenoval Lord Dufferin. A když si tento pán v létě koupil jachtu, aby se pustil do severního moře, tu se kohout vydal s nimi na cestu. Vždyť by bez něho byli dobře nevěděli, kdy mají vstávat.

„Však počkej, uvidíš, jaké budou na moři bouřky,“ říkaly mu slepičky. Ale kde pak by on se bál bouřek! Nedělal si z nich pranic, ohlašoval i na lodi na minutu, kdy má slunce vycházet, a i ve dne, když potkali nějakou loď, začal on tak vesele kokrhat, že ho i na druhé lodi slyšeli. On měl z toho radost a oni také.

Ale stalo se, čeho by se byl nikdy žádný kohout nenadál. Když oni se plavili pořád dál na sever a když nerozumně přejeli i polární kruh, tu se začaly noci tak velice krátit, že se kohout ani nevyspal. V staré jedné knize se sice povídá, že v kterémsi krajině mívají lidé tak krátkou noc, že se pastýři, ženoucí večer stádo s pastvy, potkávají s pastýři, kteří ráno ženou na pastvu, ale kohout to nikdy nečetl.

Slunce pak čím dál vyvádělo věci ještě horší. Přestalot' i vůbec vycházet. Ono totiž ani nezapadlo. Proč by tedy mělo vycházet? Nuž, cože si měl počít milý kohout? Kdy měl on kokrhat a kdy nekokrhat? – Bylt' celý rozrušený, a nejedl a nepil. – Dlouho nekokrhal a čekal a čekal, až slunce zapadne. Když pak ono pořád nezapadalo, dal on se s hněvem do kokrhání a kokrhal, až už dál kokrhat nemohl. Slunce však nedbalo a pořád svítilo. Konečně to kohouta tak rozlítostnilo i dopálilo, že přišel o všecken rozum, a než by zůstal na světě, na kterém mu slunce takové kousky provádělo, raděj se vrhl do polárního moře a žalostně v něm zahynul. –

Tot' všecky Broučky, staré i mladé, zarmoutilo velice. Vždyť to byl jejich starý, dobrý známý a tak nešťastně to s ním dopadlo. „Ale, tatínku, proč mu to slunce vyvádělo?“ – „Já myslím, že mu slunce nic nevyvádělo. Tam v těch končinách to asi takové bývá.“ – „Ale, tatínku, já bych se snad také zbláznil, kdyby slunce nikdy nezapadalo. Komu bychom pak svítili?“ – „Ano,“ volal jiný Brouček, „ale on neměl do takové země jezdit, kde slunce pořád svítí.“ – A tatínek také myslil, že to byla veliká chyba, že kohout jel tam, kde to pro kohouta není. Na konec pak byli v tom všickni jednomyslní, že i žádný brouček, a nikdo, nemá lítat a posedat tam, kde to pro něho není.

Pohádka o tom, proč mezi vrabci vypukla občanská válka

Nejprv to polostydlivě řekl vrabec své mámě. „Mámo, já si nechám růst vousy, a až budu mít takové licousy jako profous, já budu naším profousem.“ Máma pak mu to nejen schválila, ale hned to také sdělila druhým dětem a celé rodině a přízní: „Poslyšte, můj nejstarší syn si nechává růst vousy, a když bude mít veliké licousy, bude on váš profous. To se budete mít dobře!“

A ihned se vrabci sletěli kolem toho nejstaršího syna, aby ho obdivovali. „Ty si necháváš růst vousy? Ale vždyť my nic nevidíme.“ – „Bodejť byste viděli. A uvidíte víc, až se podíváte. A co já vám všechno dám, až budu váš profous!“

Na obrátce pak to bylo rozneseno po celé obci vrabecké. Ti však, kteří nebyli z jeho rodiny, nebyli tím nijak potěšeni. Naopak svolali oni honem valnou hromadu, aby společně rokovali o hrozícím nebezpečí. Přišli všickni, kdo jen mohli. Jen rodina toho budoucího profousa nepřišla. Drželiť oni sněm pro sebe a on jim sliboval hory doly, až jen mu vousy vyrostou a on bude profousem.

„Ne, ne, to si nesmíme dát líbit,“ volali mnozí. Ti mírnější pak odpovídali: „Dřív nám přece vyložte, kdo a co jest ten profous.“ Ale to nikdo nevěděl. Všickni však dobře cítili, že jest to něco hrozného. – „A jak by ten halama mohl své rodině slibovat hory doly, kdyby nám obmýšlel něco dobrého?“ – „Ale nic se nebojte,“ chlácholil je jiný. „Kdyby mu ty vousy jen začaly růst, já mu je všecky vytrhám.“ – A ještě jiný volal: „Aspoň počkejme, zdali mu vousy porostou.“ – Ale ten nejstarší mezi nimi měl jiný rozum. „To jest všechno moudré, co tu pravíte, ale nejmoudřejší to není. Bývaliť od stará mezi námi jinací chlapíci a žádnému se nezachtělo být naším profousem. Co byste teprv čekali, až jestli mu co vyrostě! Dejte mu hned, aby mu zašla chuť nosit vousy a být profousem.“

A hurá, beze vší výpovědi byla vojna a hned i bitva. Bojovalo se z obou stran zoufale a křičelo se ještě více. Ach, to byl křik k nevypsání! Dosud pak ta vojna není ukončena, aniž lze říci, jak to dopadne. Když se však mezi vrabci strhne z čista jasna křik a mela, to jde vždycky o toho jejich profousa.

Broučci se tomu velice smáli. Bylot' zřejmo, že oni se vrabců nebojí, ale také si jich neváží. Tatínek pak řekl: „Vždyť to není nic nového. Vrabci se odedávna velice rádi rvali a lidé také. Jedni chtívali být profousy, druzí pak profousů nechtěli. Ba, každý by chtěl být profousem, jen kdyby si to druzí lidé a vrabci chtěli dát líbit. Ale broučci ne tak.“

Pohádka o tom, který byl šťastný, vzdor tomu, že se oženil

Mladý Nikodém se byl už dost dlouho načekal. Konečně s tím byli všickni dorozuměni, aby si vzal Anežku. Lístků pak on nerozesílal, ale přivolával každému na potkání: „Já se budu ženit.“ – Ke kupci pak, u něhož oni všechno kupovali, vkročil i on do krámu. Právě tam lidí nebylo. – „Pane Kostláne, já se budu ženit. Už mi Anežku slíbili.“ – „Vy se budete ženit? Nuž pak já vám

přeji, abyste byl šťastný, vzdor tomu, že jste se oženil.“ – „Co to povídáte, pane Kostláne! **Vzdor tomu**, že jsem se oženil?“

Ale právě přicházeli do krámu lidé, a proto mladý Nikodém raději odběhl. Pořád pak mu to znělo v uších: „**Vzdor tomu**, že jste se oženil?“ – Snad chtěl Kostlán říci: „**Protože** jste se tak pěkně oženil.“ Dával pak pozor, až lidé z krámu odešli, a hned zas byl u pana Kostlána.

„Vy přec nemyslíte, že ženatému jest tíž být šťastným než svobodnému?“ – „Bodejť bych myslil. Dvěma jest to přece vždy mnohem těžší, aby se dobře shodli, nežli jednomu. Ale vám já přeji, abyste byl šťastný vzdor tomu, že jste se oženil.“ – Ale zas přicházeli lidé a Nikodém odešel.

Když se zas vrátil, pravil kupci: „Copak si pan Kostlán myslí, že Anežka není se mnou jedné mysli? My čekáme nejlepší dny právě nyní, když se vezmeme.“ – „Však já vám je přeji, vzdor tomu, že se vezmete.“ – „Nu, tak vy přec jen nevěříte, že to dobře dopadne.“ – „Ne tak. Já věřím, že by to mohlo dobře dopadnout, ale často se to tak nemá.“ – „Ale proč by to s Anežkou a se mnou nemohlo pěkně dopadnout!“ – „Ó, ano, mohlo by. Ale ona by musela být rozumnější a nemít hubu a vy byste nesměl míti v těle žluč.“ – A zas přicházeli lidé do krámu.

Nikodém odešel a už se víc nevrátil. Dopalovalo ho to velice, že by on měl být šťastný **vzdor tomu**, že se oženil; a ještě by prý Anežka musela být rozumnější a nemít hubu a on by nesměl míti v těle žluč. Zatím on cítil, že má v těle žluči hromadu. Což aby i Anežka nebyla příliš rozumná a měla ještě hubu!

Ani nebyl sám svůj, když přišel k Anežce. Ona to na první pohled postřehla. – „Copak se ti stalo?“ – „Ale, Kostlán mne velice pohněval. Ani to nepovím.“ – „Tak? To jest ta naše včerejší úmluva, že si vždy povíme **všecko**?“ – „Ale když on mně přál, abych byl šťastný, **vzdor tomu**, že se ožením. Ano, pák k tomu doložil, že bys ty musila být rozumnější a nemít hubu, a já že bych nesměl míti v těle žluč.“ – „A ty myslíš, že nemáš v těle žluč?“ – „Já mám v těle žluč.“ – „Nu, pak já se bojím, že budu nemoudrá a budu míti hubu.“

„Nu tak, jak my to uděláme, aby Kostlán neměl pravdu?“ – „Jdi se zeptat pana faráře.“ – A Nikodém se šel zeptat pana faráře. Když pak mu to vyložil, řekl pan farář: „Kdyby Kostlán i jeho nebožka žena byli nebyli tak velice svěťtí, nebyli by bývali tak velice nešťastní. Ale vřakt' on se bude ženit po druhé, až se obrátí. Ale **jest** pravda, bez **obrácení** bych já v manželství také nebyl šťasten. A ty jsi sice hodný hoch a Anežka jest statečné děvče, ale bez obrácení ani vy v manželství šťastni nebudete. Proč byste však zůstávali neobrácení? A co obrácení

lidé *budete* vy spolu šťastni. – Začni hned aspoň ty sám. Za to ty nemůžeš ručit, nevyvede-li Anežka někdy nějakou hloupost a nebude-li mít hubu, ale ty se můžeš stále snažit, abys *neměl* v těle žluč. A uvidíš, že to s Anežkou tak zlé nebude.“

A bylo po svatbě a mladí Nikodémovi hospodařili pro sebe, a Anežka vyvedla někdy nějakou hloupůstku, ba začala i mít hubu, ale Nikodém si počínal, jako by neměl v těle žádnou žluč. Když pak to Anežka zpozorovala, ona si hned vzpomněla: „To jest to, zač on se modlí.“ A hleděla ho udobřit.

Za dva měsíce šel Nikodém ke kupci. „Pane Kostláne, já *jsem* šťastný, vzdor tomu že jsem se oženil, i proto, že jsem se oženil.“ – „To mne těší, pane Nikodéme,“ řekl Kostlán. „Ale to jsou teprv dva měsíce, co jste se oženil. Prosím, přijďte mi to říci za dva roky.“

A za dva roky přišel Nikodém ke kupci. „Pane Kostláne, já jsem šťastný, vzdor tomu že jsem se oženil.“ – „I vždyť mne to velice těší,“ odpověděl Kostlán. „Ale prosím, byl-li byste šťastný, kdybyste měl v těle žluč?“ – „Ano, máte pravdu, pane Kostláne. Tu bych nebyl šťastný.“ – A Kostlán tomu věřil a vypravoval to dál, že jest mladý Nikodém šťastný, vzdor tomu že se oženil.

Když pak jednou přišel kupec ze sousedního města, ten tomu nechtěl věřit: „Šťastný, vzdor tomu, že se oženil? Není-li to nějaká pěkná pohádka?“ – „Ne, ne,“ ujistil ho Kostlán, „to není žádná pěkná pohádka. Ale musíte vědět, že Nikodém nemá v těle žluč, a když to pozoruje jeho žena, ona hned přestane mít hubu, kdyby i sebevětší hloupost byla vyvedla. Jinak arci by to nešlo.“

„A jestli se Kostlán zas oženil?“ ptali se Broučci. – „To já nevím. Ale myslím, že se neoženil.“ – „Cožpak jsou mnozí ženatí lidé skutečně nešťastní?“ – „I jak by nebyli! Kdo chodí po své hlavě, jest vždy nešťastný – člověk a brouček také. Nad to ten, kdo má v těle žluč.“